

SZAKMAI PORTFÓLIÓ

MMA 2025-2028 évekre szóló Művészeti Ösztöndíjprogram

BÉRES TAMÁS / művészetelmélet / MMKI-Ö-25 / sz. pályázathoz

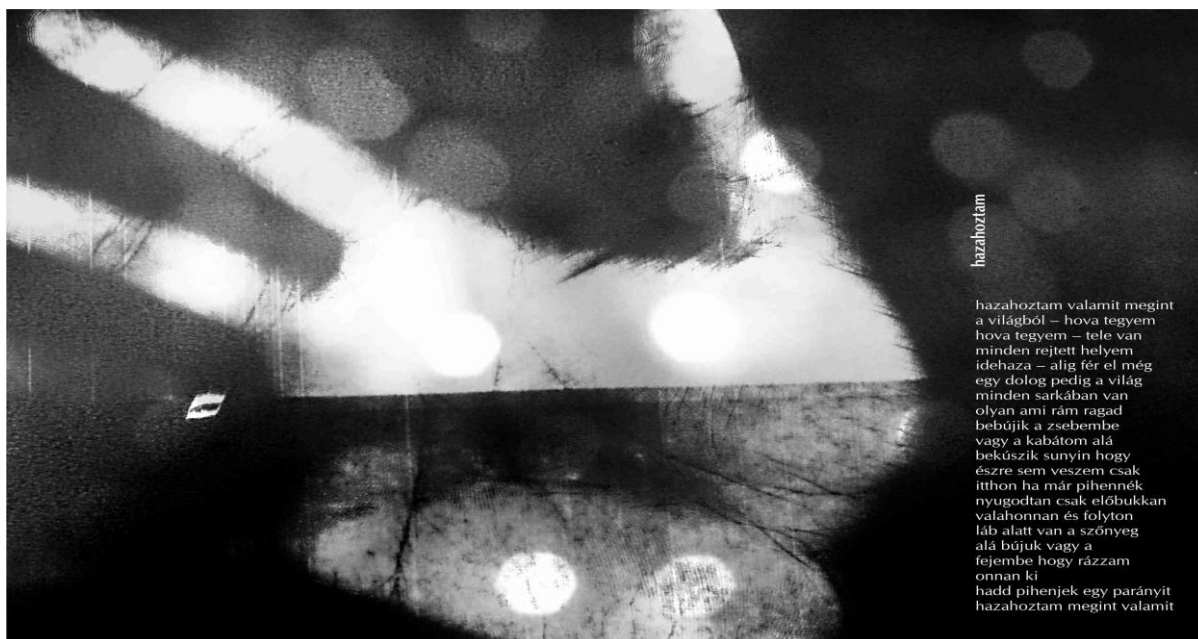

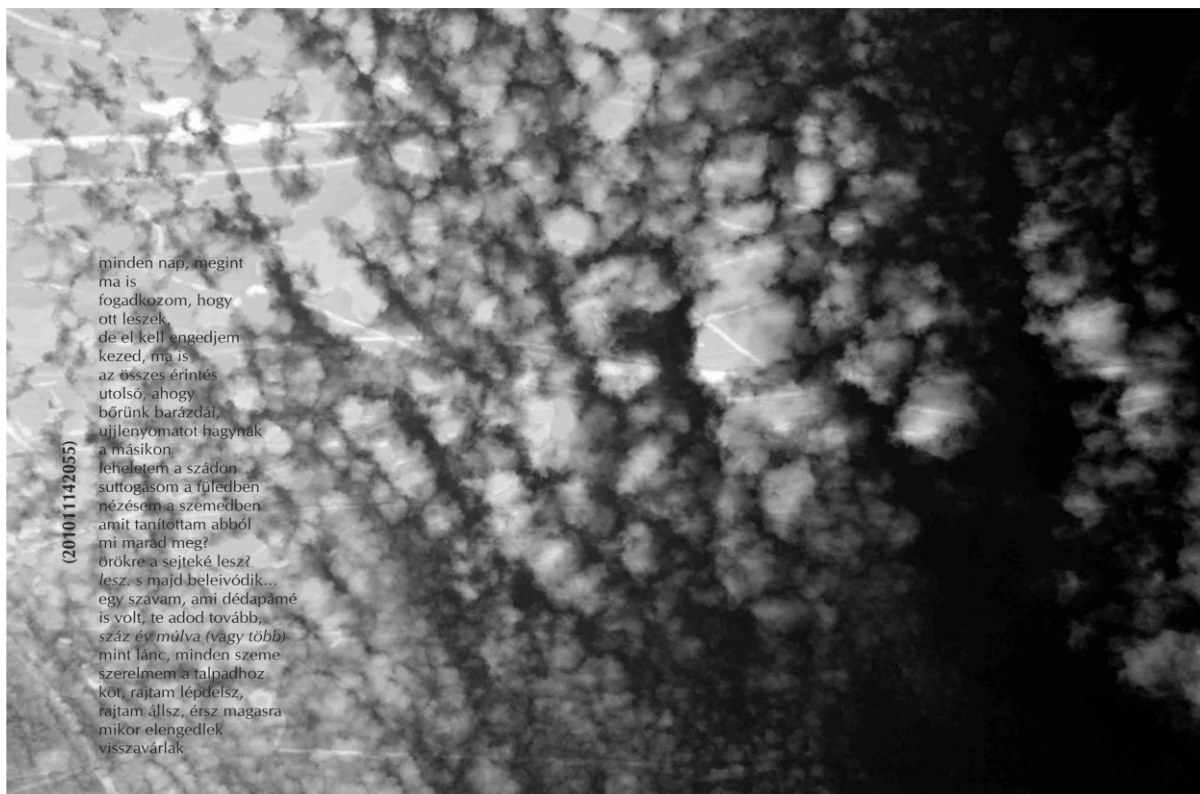
(1979, Szentes) író, szociológus. Jelenleg Nyíregyházán él. A Nyíregyházi Egyetemen dolgozik. A Debreceni Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola PhD hallgatója. A Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle szerkesztője. Írásai, novellái, interjúi többek között Magyar Napló, A Vörös Postakocsi, a Bárka, a Kalligram, a litera.hu, a spanyolnatha.hu és a Partium folyóiratokban jelentek meg. Több antológia, gyűjteményes kötet szerkesztője. 2017-ben az Apám illata című írásért (Jelen! antológia) megosztott HUBBY-díjat kapott (ifjúsági irodalom kategóriában), 2023-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Prima különdíjat kapott, magyar irodalom kategóriában. Kötetei: Csücskök (esszék, novellák) (2008); Vándorút (novellák) (2016); Igric nagy (mesekönyv) (2019). Zöldségeskönyv (novellák) 2021.; Kalandmesekönyv (2023), Igric nagy a városban (2024) (mesekönyv).

ALKOTÁSAI

MONTÁZS- ÉS KÉPVERSEK

SAJÁT FOTÓKKAL ÉS GRAFIKÁKKAL

(201011142055)

minden nap, megint
ma is
fogadkozom, hogy
ott leszek,
de el kell engedjem
kezed, ma is
az összes érintés
utolsó, ahogy
bőrünk barázdái,
ujjlenyomatot hagynak
a másikon
leheltem a szádon
suttogásom a füledben
nézésem a szemedben
amit tanítottam abból
mi marad meg?
örökre a sejtéke lesz?
lesz, s majd beleivódik...
egy szavam, ami dédapámé
is volt, te adod tovább...
száz év múlva (vagy több)
mint lánc, minden szeme
szerelmem a talpadhoz
köt, rajtam lépdelsz,
rajtam állsz, érsz magasra
mikor elengedlek
visszavárlak

az ablakon át...

az ablakon át... gyöngyfátyolát
vette fel a tér, csillog
ahová lép egy mama lápnyma
benne a 'múlt hetven év
ragyogás és szenvedés mind
egy pillanatban, abban, abban...
s csak figyelem, ahogy a
kéz, az a ráncos, remegő
zizegő falevél – mesél,
kezeivel int, s szemével
megint felém tekint, s tudja
én mit se tudom mit sorsa
rejt zsigereiben ott legbélül
nem fejejt, a szeme mély kék
még! még! mesélj – mesélj
leszűti, s gyorsan
elfelejti mindenét...
csak a két kosár marad kezében
tele kenyérrel, s megy
tovább még csillan tekintete az
égen egy csillag az éppen, meg-
érzem, pillanat volt egy pillanat
egy élet múlt el ez alatt
s megfejteném de nem tudom
nem látok túl a fátyolon
eltakarják, végleg már
árnyékát is a fák
nem látni többet
az ablakon át.

elfogy a hold

töri a fejem az ágy
az álmok ma sem
puhítják meg a párnát
vonyít a szél
vakít a hold
száraz a víz
szomját nem olt
arcomra húzza maszkját
az éj
csak én öllelek
nincs baj, ne félj!
túlórázik ma velem
a nap
a déli tekén most
bántottalak
elfogy a hold
hízik a párna
jó volna aludni
álomba zárva
est: sötét a hold – szabad a csók
sírsz – könnyeiddel sózom
a húslevest,
mocorog a kisujjam
- élnek a percek -
szabad a világ nekünk
hőssé tesznek a fegyverek
egy háború csak
s szabadon ölhetünk
reggel: izgága test
porhanyós bőréddel ölelkezek
ez a búcsú –
a nappal elválaszt
kiürül az ég
Isten feltámaszt
de nem tűnök el
örökre még
a reggel sem adhat mindig reményt.

Napfogyatkozás

A pokol tornácáról szép kilátás
nyílik a főtérre. A kockakövön
megbiccen a fény. S harang zúg
a fűlemben – a templom kürtje
tölti be a város szívét – Ide járnak
gyónni az angyalok. Gyóntat
a pap: ördögi áldást szór. Láva
folyam csordogál a hegyek tövében.
Szajhák szeretkeznek a Szajna partján.
A víz tükre üres. Elnyeli a mocskot.
Szabad az út! Eperzöldre vadul minden
szem. Majd vörös erek futnak benne szét.
Ráborulok testedre. Izzad a húsom.
Farkastorokból üvölt egy messiás
a továbbdülő bárányszerűk után.
Véres verejtéket facsarnak ki a toronyóra
fogaskerekei a percek öklei alatt.
Csavargók ölelik az oszlopokat
s hánykolódnak a házak között.
A nép a főtérre ömlik. Ma a
nap fogyatkozik. Kormozott üveg.
Szűzek és oroszlányok táncolnak. Vakon
lóg a semmibe az ég. Lajtorját lógat az Úr.
Kihúny a fény. Romboló némaság. Üres kút
a föld. Mindenki fel, az égre mutat.
Van ujj a nap alatt. Majd visszatér a világ.
Vakítva tör teret a Csillag. Jézusom!
...szemembe vág! Hazamegy a sereg.
Megvilágosultan. S folyik a dáridó
kivilágoskivirradtig.

Ez már egy másvilág.

VERSEK

neque usquam

(mert sehol se vagy, mindenütt kereslek)

Ahogy megkapta a családfát ábrázoló hatalmas papírlapot, maga elé terítette. Sóhajtott. Ismeretlen nevek, a múltja hevert előtte, a sejtjeiben megbújik ezeknek az embereknek minden pillanata... Ujjait végighúzta a neveket összekötő vonalakon, összefüggéseket, genetikát, emlékeket keresett a vonalak és a nevek között.

(nap, rét, tó, felhő, száz táj a ruhád)

A negyedik generációnál, az anyai szülőknél üresen hagyott rubrikák voltak. (nincs adat) Aztán az ötödik generációs felmenőkhöz már vélelmezett nevek, adatok, évszámok se voltak írva... Őket elfelejtette a történelem, az egyházi anyakönyvek, a népszámlálási adatok, a levéltári iratok. A temetőben se tudta senki, hogy hol lehetnek a sírjaik, fejfaik... eltűntek rég...

(mindig mutat valahol a világ)

Az anyjáról őrzött egy régi emléket. A szoknyája mögé bújt, amikor teregetett az udvaron, a ruhákat fújta a szél, mindennek fertőtlenítő illata volt. Meg lilom-, rózs-, anyaillat.

(s mindig elkap, bár kereső szememnek)

A feleségével szerettek volna gyereket, de nem lett nekik. A szomszéd gyerekeire vigyáztak sokszor, mintha a sajátjuk lenne. Pár éve, amikor meghalt a felesége, a két fiú, akik ma már kamaszok, azt mondták, a feleségét szerették jobban. Régi emlékeket szakítana fel, így nem jönnek többet, már ne is haragudjon.

(tévedései is hozzád vezetnek)

A családfa rajza az ő és a felesége nevével ért véget, alatta semmi, pöttyözött vagy szaggatott vonal.

(megszakadt) (nincs adat) Elsírta magát.

(úgyhogy fény-árnyak, tündérciterák)

A lámpa fénye megvilágította a polcon lévő bakelit lemezeket: Bartók Béla: Gyermekeknek. Ránézett a bakelitekre... Dúdolni kezdett.

(villantják hangod, a szemed, a szád)

Nem is értette miért rendelte meg ezt a kutatást. Anna mindig is szeretne tudni, kik voltak az ősei..., a régiek, ahogy hívta. A levéltáros aztán mindkettőjük ősei után kutakodott.

(csöndes játékait a képzeletnek)

Rák. Nem hitte el, hogy miért pont ő. Miért ők? Miért pont most, akkor, ott? A temetésen összeesett. Nem emlékszik semmire.

(látlak s nem látlak, drága nevedet)

Annának göndör fürtjei voltak. Azt mondta, minden lánynak göndör fürtjei voltak a családban. Sosem őszült meg.

(csengi csendülő szívembe szived)

Anna mindig énekelt a főzés közben. Ma már a rádió sem énekel. Néha dúdol, az ujjával zongorázik. Magának is tagadja.

(de percenkint újra elvesztelek)

Az emlékeken kívül mindent elveszített. Üres volt a feje. Nem emlékezett.

(csillagokig nyílik szét s hallgatózom)

Esténként, a nyitott ablaknál hallgatta a szelet. A csillagokról énekel. Anna énekel.

(üldöződ, én, mégis, mint akit álom)

Este. Felriadt. Annával álmodott. Fogta a kezét. Még mindig fogja, szorítja.

(húz le, sírodba, magamba csukódom)

Elaludt újra. Annával. Megszakadt a családfa. Aznap éjjel.

(WWW.SPANYOLNATHA.HU / 2021. / 1. SZÁM)

(BARTÓK + SZABÓ LŐRINC tematikus szám)

apám elköszön

apám akkor már vagy ötven kilót leadott
fáradt volt reggelente, meg napközben is
azt hazudta, hogy egyre jobb az étvágya
de pár falat után otthagya az ételt a tányérban
majd később megeszem

megszáradt az étel a tányérban estére
anyám úgy dobta ki, ahogy volt - mindig
hozzá se nyúl, alig eszik valamit
suttogta, *de már legalább van étvágya*

maga se hitte, de rám mosolygott közben
magát, engem, a világot nyugtatta ezzel
kikészítem a gyógyszereit, vitaminokat, reggel
legalább azt beveszi, ez is valami
mosogatott tovább, majd halkán hozzátette:

remélem, nem húzza le a vécén, biztos nem...
ki tenne ilyet? ilyet nem tesz senki
közben belépett a konyhába apám
arca beesett, járása csoszogós
mint, aki kilencven éves, az élete végén jár

(hatvanhat volt)

amit az ember nem mond ki ilyenkor
nem illik, mert (csak) az apjáról van szó
aki makacs és nem megy orvoshoz,
sírva telefonál haza a vérvételről,
hogy haza akar jönni, mert benn akarják tartani

(az apám nem viselkedhet úgy, mint egy gyerek
én vagyok a gyerek, én vagyok a gyerek..)

nem mondhatod neki, hogy nézz tükörbe!

lassan elfogysz, mint a gyertya!
hangod fátyolos és vékony, mint a gyerekeké!
alig iszol, alig eszel valamit!
egész nap alszol és fáradt vagy!

csak a gyerekek kedvéért menj orvoshoz!
nem mondd neki, mert az apád
aztán mérges leszel és mégis mondd neki
meghallgat, rádlegyint, *nincs nekem semmi bajom!*

mint egy gyerek, makacs és önfejű,
mindig is az volt / ez a magyarázat
pedig én vagyok a gyerek - még mindig
neki kellene megnyugtatnia engem
még akarok élni, megteszek mindent,
de félek, csak nem akarom, hogy lássátok,
hogyan rettegek legbelül...

jó volna őszintén beszélni erről, mint apa a fiával
mint férfi a férfival, de nem válaszol
csak néz rám a szemüvege mögül és
óráról órára, napról napra
szürkül és foltos a bőre
sárgul a szeme, fáradnak az izmai,
kiszáradtabb a szája,
fehérebb a haja és csontosabb a kézfogása

arcán nincs fájdalom, szemére köd ül
a szavakat formálja, keresgeti
hogyan köszönjön el, a szavakat ízlelgeti
messzi útra készül, érzi ezt legbelül
fogom a kezét, hozzákötném magam,
de ellök, lép, rugaszkodik, végül egyedül zuhan

(2019)

kiszabadítalak

a lábunk belefúródott a homokba
a vizes homokba
aztán a lábujjainkkal fúrtuk egyre
mélyebbre, hogy aztán
az egész lábfejünket ellepte az iszap
ott, ahol fogott bennünket
a puha sár
melegebb a föld
egész langyos,
puha szemeivel körbeölel
egy pillanatra rabul ejt
s neked tetszik ez a rabság
játékos szorítás
majd pár pillanat múltán
segítséget kérsz
halkan, majd ziláltan, hogy
húzzalak ki, mert már elegend van
a játékból
megrogyok, térdre esem,
kimászok a homokból
kiszabadítom a lábam
és feléd lépek,
hódon alatt megmarkollak
és kiteplek a folyami homokból
lábad levegőt ér,
rázod a lábfejedről a homokot,
ami rátapadt, mint zokni
ne tegyelek le - kéred
magamhoz öllelek,
te a nyakamat fogod
úgy viszlek fel a partra
a kútnál lemossuk a lábad
egy padon száradsz,
míg süt rád a délutáni nap
lóbálsz a lábad

és suttogva azt kéred
máskor is csinálunk ilyet
de csak, ha ott vagyok
aztán segítek kiszabadulni
mert ez az apák dolga, igaz?
kérdesz - és én csak
térdelek előtted és a lábad törölgetem

ILLUSZTRÁLT VERS, „PRÁG”

prág'

a fénylő macskakövön
tükröződve örökre
a szél tánca elől menekülve
szűk utcák között
ott bújik meg nevetésed

hosszan exponált pillanat
ne keresd
a fényképek között
a kövek réseibe bújva
elrejtőzött

a Károly-híd csontváza
a város folyó erei
antik házai a ráncok
benne egy-egy (ikünk)
barázdává vált ott

hogyan szeretted
hogyan szerettelek
vissza kell oda újra
menni azt az ó várost
megint magunkévá tenni

NOVELLÁK

HAZATÉRÉS

(Magyar Napló, 2020. március)

Nagyapám már a negyedik csirkelábnál tartott, szopogatta, cuppogott az asztalnál. Jóízűen evett, de volt benne valami megbabonázó, ahogy figyeltem, szinte nem tudtam levenni róla a tekintetem. Nézttem, ahogy akkurátusan lerág, leszopogat minden csontból minden húst, bőrt, ízületet.

A hetvenes évek közepéig sebész volt a klinika traumatológiáján. Aztán az egyik reggel, a hatodik egybefolyó ügyelet után a hetediket már nem vállalta be. A főorvos győzködte, majd a nép iránti lojalitását firtatta, mire nagyapám egy akkorát lekevert neki, amolyan nyomatékosítási célzattal, hogy az bevágódott a hordágyak közé. A nővérek földbe gyökerezett lábbal figyelték az eseményeket, majd hirtelen máshol lett dolguk. A főorvos megértette nagyapám indokait, többé nem akarta, hogy ügyeletet vállaljon, se egybefüggőt, se éjszakait. A párttitkár úr javaslatára nagyapám előbb villamosvezető, majd portás lett a nagyerdei remízben. Aztán háziiorvosi praxist bíztak rá Pallagon, de egy rátermettebb fiatal doktornő egy hónap után onnan is kifúrta. Nyugdíjba ment. Pálffy nagybátyám szerint éppen jókor, mielőtt megműtött volna valakit az utcán.

Nagyapám nem lett szomorúbb, mint előtte. Nem roskadt magába. Nagyanyám sírt esténként, ha nem hallotta senki. De mi hallottuk a szomszéd lakásban is, és bizonyára nagyapám is hallotta, még ha horkolt is közben.

Aztán két év múlva a városi párttitkár úrnak majdnem levágta a jobb kezét a szecskavágó gép egy falunapon, valahol Mikepércs mellett. Két mentőt is küldtek érte, hogy időben behozhassák a klinikára. Pedig Pálffy nagybátyám szerint mondta neki a szecskavágó gép kezelője, hogy ne nyúlkaljon, majd ő elmondja, hogyan működik, nem kell azt a gépet fogdosni, de a párttitkár úr csak fogdosta, odanyúlkalált, hogy ez mi, meg az mi, aztán elkapta a zakója ujját a szíj, és majdnem berántotta a fogaskerék alá, az emberek, vagy hatan, úgy rántották ki onnan, de a zakóját mind szétszaggatta a gép, és ráharapott a jobb kezére is, megharapdálta a fogaskerék, csak úgy dőlt a vér mindenhol.

Volt nagy sikoltozás, meg jajgatás. A párttitkár úr el is ájult. De nem látta senki. Csak Pálffy nagybátyám.

A klinikán aztán sikerült elállítani a vérzést, de úgy tűnt, le kell vágni a jobb csuklóját, talán az egész karját. Ezt pedig nem engedheti meg magának egy ilyen város, mint Debrecen. Mi lenne a néppel, meg a helyi tanáccsal, ha a titkár úr jobb keze odalenne? Az orvosok tanácstalanul álltak az eset előtt, illetve nem merték műtőbe vinni a titkár urat. Aztán behívták nagyapámat, aki éppen az ebéd utáni sziesztáját töltötte a gangon. Nagyapám bement, fújtatva ingujjra vetkőzött, bemosakodott, és bazdmegek közepette, amit a párttitkár úr nem hallott, mert elaltatták, nyolc óra alatt megmentette, megműtötte a titkár úr jobb kezét, még heg is alig maradt rajta.

Aztán nagyapám hazament nagyanyámhoz, leült a tévé elé, és megnézte a Ki mit tud aznap esti adását. Nagyanyám kérdezgette, hogy na, mi volt, fiam? De nagyapám csak annyit mondott, hogy most már biztos, hogy kétbalkezes lesz a titkár úr.

Aztán nagyapámat hét nap múlva behívták a pártszékházba, ahol ott volt a főorvos úr, meg a titkár úr helyettese is. Bocsánatot kértek nagyapától, és újra munkát ajánlottak neki a klinikán. Nagyapám kis hezitálás után, és nagyanyám nyugalma miatt elfogadta. De meg kellett ígérnie, hogy a főorvos urat nem üti meg többet. Nagyapám bólintott, de szóban nem ígért meg semmit. Főorvos úr kérte a személyügyön Mancikát, hogy az ügyeleti beosztásnál figyeljen arra, hogy ő és nagyapám külön napokon ügyeljen az osztályon, mert fontos, hogy mindig legyen jó szakember a betegeknek.

Nagyapám még öt évig dolgozott a klinikán, mielőtt önszántából nyugdíjba ment, de azután is visszajárt még ügyelni és műteni. Mancika a személyügyön figyelt arra, hogy a főorvos úrral ne kerüljenek egy beosztásba. Nagyapám villamossal járt dolgozni, és hosszasan elbeszélgetett a villamosvezetőkkel, akik úgy szerették, mint a kollégájukat, hiszen náluk is vezető beosztásban dolgozott hónapokig. Megválasztották a közlekedési társaság nyugdíjas klubja elnökének is, amit nagyapám udvariasan visszautasított, de az őszi vacsorájukra mindig eljárt, ahová nagymamát is elvitte, akit ott minden alkalommal körberajongtak a férfiak, mire nagymama elpirult, de jól állt neki. A harmadik alkalommal már egy piros mintás ruhában ment a vacsorára, ami nagyapa szerint jól illett az elpirulásaihoz, kiemelte az orcája fényét.

A vasárnapi ebédeknel összegyűlt a család. Nagymama, nagyapa, anya, apa, a húgom és én, apa testvére: Panni néni, aki mindig hajhálót viselt a haján, és óriási kontya volt; a férje: Miklós bácsi, aki biológiatanár volt a Fazekasban, és mindig izzadt volt az inge, ha tél volt, ha nyár, ezért én igyekeztem minél távolabb ülni tőle, mert elment az étvágyam, ha ránéztem, de nem tudtam nem ránézni, úgyhogy inkább az asztal sarkához ültem.

Nagymama óriási ebédeket készített, csontlevest, csirkehúsból, töltelékkel és zöldségekkel. Miután nagyapa újra a klinikán dolgozott, megint jó volt a hangulat az ebédeknel, mindenki beszélgetett, nevettek és viccelődtek. A levesből enyém volt a melle húsa, a többin megosztott a család, kivéve a csirke lábait, amit nagymama már előre nagyapám tányérjára tett, mert úgyse szereti más. Már mindenki végzett a levessel, beszélgettek. Én pedig nagyapámat figyeltem, ahogy ízületről ízületre végigrágja a csontot, a csirke lábát, minden nagyobb darabot félretesz, a tányérjára helyez akkurátusan, keze tiszta zsír, leves. Olyan jóízűen ette, hogy nem bírtam levenni róla a szemem. Ámulatba ejtett. Sebészi precizitással választotta le a húst a csontokról. Majd, amikor végzett, megtörölte a kezét egy fehér textilszalvétában, és nagymamára nézett. Nagymama elmosolyodott, és szó nélkül elpakolta az asztalról a mélytányérokat, a leves maradékát, hogy feltegye a második fogást.

Nagymama sose ült le az ebédnél az asztalhoz, bár a helye megvolt, de mindig leszedte az üres tányérjait. Aztán, amikor vége volt az ebédnek, és mindenki elvonult a nagyszobába cigarettázni, kávézni, nagymama lopva evett a húsokból. Utána mosogatott, amíg nagypapa a klinikáról mesélt, aztán jöhetett a politika, meg, hogy ki mit hallott a nyugatról vagy a keleti rokonokról. Többnyire semmit. Vagy rémhíreket. Vagy ugyanazt, amit a múlt héten is, csak kiszínezve újabb mesékkal. De ki tudja, talán a fele sem igaz.

Egy őszi napon, miután nagypapa nyugdíjazása újra téma volt, megcsörrent a telefon. Nagymama vette fel, aztán elájult, miután pár percig hallgatott valakit a vonal túlsó végén. Elájult, de csak úgy, hogy nagyapa még odaért, és el tudta kapni, majd lefektette a kanapéra. Engem küldött repülősoért a konyhába, és egy pohár vízért, vizes ruháért, meg ami még nagyapa eszébe jutott. Fél óra múlva nagymama magához tért, de akkor már a szomszédból anya és apa, meg a húgom is átjött, hátha segíteni tudnak. Körbeálltuk nagymamát. Nagymama hebegve-habogva elmondta, hogy Jenő bácsi hazajön, most, hogy már nincsenek határok.

Egy hónappal ezelőtt nyíltak meg a határok keletre, meg nyugatra, bár nekem teljesen mindegy volt, mert mi úgyis csak a Balatonig, esetleg Pestre merészkedtünk. Nyugatra, de csak addig, amíg lehet, amíg nem gondolják azt, hogy túl közel jutottunk a vasfüggönyig, nehogy azt higgye valaki, hogy emigrálni akarunk, mint Jenő bácsi, aki Kanadába szökött, úgy, hogy egy este szó nélkül itthagya az egész családot, dédi mama ebbe halt bele, dédnagypapa pedig abba, hogy dédi mama a mennybe ment. Ezért mindenki mérges volt Jenő bácsira, leginkább nem beszéltek róla, vagy ha igen, ő volt a család fekete báránya, aki gyáva volt, nyuszi, elmenekült a bajok elől, ahelyett hogy szembeszállt volna velük, a családot pedig itthagya a szarban. Hogyhogyajenőhazajön? Kérdezte nagypapám a fejét fogva. Megunta a nyugatot, vagy agyára ment a napsütés? Kérdezgette nagypapa, nagymama pedig csak sóhajtozott, és minduntalan el akart újra ájulni, de anya ilyenkor vizet adott neki, apa pedig legyezte a Népszabadsággal. Mi, gyerekek csak álltunk ott, mint a tejbetők, legszívesebben nevettünk volna, annyira vicces volt, hogy mindenki káromkodik, meg sopánkodik, mintha ott se lettünk volna, pedig, ha valaki káromkodik a mi jelenlétünkben, akkor bennünket kizavarnak a szobából, de most, úgy látszik, szabad volt káromkodni.

Ahogy megnyíltak a határok, és szabad volt ki-be járkalni az országból, egyszerre mindenki járkalni is akart. Bár a szomszéd Ambrus bácsiék inkább magukra zárták az ajtót, és senkit nem engedtek be, még a villanyórast se, mert Ambrus bácsi meg volt róla győződve, hogy átverés az egész, holnap visszazárnak minden határt, jön az ÁVO, a titkosszolgálat, a rendőrség, a katonaság, a párt, és bebörtönöznék mindenkit, elviszik az élelmiszert, lehet, hogy még lövöldözni is fognak, puskával szaladgál majd a sok suhanc, mint ötvenhatban.

Aztán, ahogy teltek a hetek, nem jött se a rendőrség, se a katonaság, se a titkosszolgálat, se amerikai titkosügynökök, és mindenki olyan szabadnak érezte magát még az iskolában is, mintha újra tavasz lenne, vagy hasonló. Péter bácsi, a kedvenc történelemtanárom, aki eddig csak az egyiptomiakról vagy a Római Birodalomról mesélt önfeledten órákon át, azt mondta, hogy holnaptól mesélhet ötvenhatról, kommunistákról, forradalmakról, úgy, ahogy ő látta, kidobhatjuk az összes tankönyvet, nemsokára kapunk újakat. Hát, mi ki is dobtuk az összes tankönyvet, füzetet a kukába. Másnap persze ki kellett onnan szedni, mert vannak abban még viszonyítási pontok, amihez igazodni kell, mondta Péter bácsi, nem eszik olyan forrón a kását, aztán meg várjuk ki, hogy mi lesz ennek az egésznek a vége, a jó rálátás a jó történész erénye, mondta.

Mi nem láttunk rá sok mindenre, a tanárok sugdolóztak az iskola folyosóján, anya és apa a híradót nézte, de, ha meccs ment a kettesen, apa elkapcsolt, nagymama és nagypapa pedig állandóan fel-alá járkáltak a lakásban, hogy most mit hova tegyenek, mivel mi legyen, kikkel mi lesz, ha Jenő bácsi se szó, se beszéd, egyszer csak tényleg betoppan, akár holnap, vagy még ma. Nagypapa térképet vett elő, és kiszámolta, hogy ha Jenő bácsi repülővel jön, onnan vonattal, majd autóval, akkor akár két hétbe is beletelhet az út, de ha közvetlen járattal, esetleg két átszállással, csak repülővel érkezik, akár négy nap alatt is ideérhet. Erre nagymama még idegesebb lett, hogy addig még egy piskótát se tud sütni. Nagypapa pedig nem engedte, hogy piskótát süssön, mert nem a pápa érkezik ide, hanem Jenő; ahogy jött, azzal a lendülettel mehet is vissza, tette hozzá, és nagypapa az ajtóra mutatott.

Ekkor csöngettek. Nagypapa leengedte a kezét. Nagymama nem mozdult. Én nyitottam ajtót. Egy vékony, szakállas öregember állt az ajtóban, bőrkabátban, kalapban, két nagy kofferrel. Remélte, hogy jó helyen jár, és nagymamát kereste, mondtam, hogy az unokája vagyok, szólok neki, erre megsimogatta a fejem, és egy csokoládét nyomott a kezembe. Belépett a házba, nagymama odarohant, és minden szó nélkül a szakállas ember nyakába borult. Nagypapa csak a fejét csóválta, de nem mondott semmi csúnyát, ahogy azt korábban ígérte. Becsukta a térképet, és az asztal alá tette. Nagymama könnyes szemmel betessékelte a házba, nagypapa biccentett, és jól megnézte magának a férfit. Szarul nézel ki, Jenő, mondta nagypapa, mire nagymama sírva rohant a konyhába.

Nagymama, nagypapa egész este beszélgettek Jenő bácsival. Nagymama Jenő bácsi arcát simogatta, Jenő bácsi nagymama kezét szorította, nagypapa pedig fel és alá járkált a szobában. Aztán átjött anya és apa, mi hazamentünk, mert már nagy gyerekek vagyunk, hogy egyedül aludjunk, holnap ugyanis iskola lesz, mondta apa, de ahhoz nem voltunk elég nagy gyerekek, hogy ott maradhassunk.

Jenő bácsi beköltözött nagymamáék kisszobájába. Nagypapa újra rászokott a cigarettára, és titokban reggel és este rágyújtott a kis erkélyen, pont a mi ablakunk mellett. Engem nem zavart, nagypapa mondta, hogy ne mondjam el nagymamának, de most szüksége van egy kis nyugtatóra, mint amikor villamost vezetett, én megértettem. Esténként a húgom és én kihajoltunk az ablakon, és titokban Túró Rudit ettünk, nagypapa pedig cigarettázott az erkélyen. Néha egymásra kacsintottunk, és csendben bűnöztünk tovább. Jenő bácsi néha megkérdezte, hogy mi újság a suliban? Nem sok, mondtam, pedig egy csomó minden történt általában, mert a tanárok csapatokban jártak cigarettázni a sulisarkára, mi pedig akkor tudtuk, hogy tovább tart majd a szünet, és akkor lehet szaladgálni a folyosón, elvégre szabadság van. Jött egy új kislány az iskolába, Miskolcra költöztek a városba, és kétutcányira laktak tőlünk. Szép barna, hosszú haja van, sokat nevet, és levendulaillatú a ruhája. A legjobb barátom apukája munkát kapott Prágában, így elköltöztek, és azóta nincs ki a focicsapatunk, nem tudok kivel mászókázni, meg csúszdázni a játszótéren, csendben eszem a menzán, mert egyedül nem megy a hülyéskedés.

Jenő bácsi egyre soványabb lett. Asszem', azért, mert nem evett sokat, nagymama hiába főzte a kedvenc ételeit. Nagypapa áthozta hozzánk a maradékot, és velünk együtt ette meg. Jenő bácsi egyre szomorúbb lett, nagymama a folyosóra járt ki sírni, nagypapa pedig már napközben is dohányzott az erkélyen, de mi nem tudtunk annyi Túró Rudit megenni, mint ahányszor nagypapa cigizett. A bűnözésből is megárt a sok. Meg hát annyi Túró Rudi se volt otthon.

Az egyik téli napon, még Karácsony előtt Jenő bácsi meghalt. Apa azt mondta anyának, hogy Jenő bácsi rákos volt, menthetetlen. Nagymama megbocsátott neki. Legalábbis feltette Jenő bácsi fiatalkori képét a vendégszoba falára, ott, ahol Jenő bácsi aludt. Nagypapa újra nagymamával vacsorázott, és lassan leszokott újra a dohányzásról. Jenő bácsi két nagy kofferjét nagypapa felvitte a padlásra.

Ha nagy leszek, megöröklöm Jenő bácsi két kofferjét, kinyitom őket, és meg fogom tudni a nagy igazságot, mert biztos azokban van elrejtve.

IDEGEN

NOVELLA (2015. AVOROPOSTAKOCSI.HU / DÍJAZOTT ÍRÁS, MÓRICZ PÁLYÁZAT)

NEM KIS DOLOG, AMIRE VÁLLALKOZTAM: HOGY MEGHÓDÍTANI AZ IDEGENT. ITT A VILÁGVÉGÉN, MÁR EGYEDÜL ÉRZEM MAGAM. MOST MIT NÉZTEK? MIT BÁMULTOK? MIND IDEGENEK VAGYTOK NEKEM! NÉMA IDEGENEK! NEM MERTEK SZÓLNI. CSAK NÉZEK BAMBÁN. ETTŐL LESZ ÉRDEKES EZ AZ AZ EGÉSZ. NAPOK ÓTA NEM TUDOK ALUDNI. ELŐTTE NAPOKIG CSAK ALUDTAM. ENNEK ÍGY EGYÜTT ÖSSZE KELLENE ÁLLNIA EGY EGÉSSZÉ. JING ÉS JANG. MÉGSE EGÉSZ. KÉT OLYAN FÉL, AMI TASZÍTJA EGYMÁST. MINT A MÁGNES KÉT PÓLUSA. ANYÁM ÉS APÁM. SZERETŐK, AKIK ÉVEKIG HITEGETIK EGYMÁST, HOGY OTTHAGYJÁK A PÁRJUKAT A MÁSIKÉRT. AZTÁN MI LESZ? SEMMI SE VÁLTOZIK. MARADUNK A KÉNYELEMENBEN, AZ ÖRÖKÖS ROHANÁSBAN. MAGUNK HITEGETÉSÉBEN. CSAK MAGUNK SZÁMÍTUNK. BÁRMIT IS MONDUNK.

ASSZEM, NEM VAGYOK ŐSZINTE HOZZÁTOK. MAGAMHOZ SE VAGYOK AZ. DE EZT MAGAMNAK SE MEREM BEVALLANI. ITT EZ AZ EGÉSZ FEKETE SZOBA. AZT SE TUDOM, HOGY KERÜLTÉM IDE. S TI, HOGY KERÜLTETEK IDE? MERT A FEKETE TISZTA ALAP, ARRA MÉG LEHET ÉPÍTENI, TENNI, RAKNI BÁRMIT. NEM. A FEKETE ELFED. BEBURKOL. BEFED. NEM LÁTNÍ MI VAN MÖGÖTTE.

CSAK JÁRKÁLOK ITT FEL S ALÁ. DE MINEK. LEÜLÖK. ELFÁRADTAM.

ANYÁMAT VÁROM. AZT ÍGÉRTE HOZ VALAMIT. ADDIG NE MENJEK SEHOVA. NEM IS TUDOM, MINEK ÖRÜLNÉK TŐLE. MAGAM SEM TUDOM. AZT HISZEM, AMINEK A LEGJOBBAN ÖRÜLNÉK, AZT NEM TUDOM KIMONDANI. SZERETLEK, MEG ILYENEK. NEM KÖZHELY. ASSZEM, MEGÖLELT EGYSZER. ASSZEM, GYEREKKOROMBAN MEGÖLELT, AMIKOR NEM ÉGETTEM LE A SZÜLŐI ÉRTEKEZLETEN. HAZAJÖTT, NÉZTEM A TÁSKÁJÁT, HOGY HOZOTT-E VALAMI AJÁNDÉKOT, MINDIG AZT NÉZTÜK, A BÁTÁMMAL, DE MINDIG HOZOTT VALAMIT, CSOKIT, PARIZERT, VAGY TÚRÓRUDIT, VÁRTUK EZT IS AZT IS... HAZAJÖTT ÉS MEGÖLELT, AZT MONDTA, HOGY MA BÜSZKE VOLT RÁM, MERT NEM CSINÁLTAM SEMMI ROSSZAT. NEM SZOKTAM ROSSZAT CSINÁLNI. VEREKEDNI SZOKTAM. CSAK MAGAMAT VÉDEM. MÁSOK BÁNTANAK. CSAK MAGAMAT VÉDEM. AKKOR OTT ESTE, ASSZEM, MEGÖLELT. ÉDES PARFÜMILLATA VOLT. ANYÁM. HOZ VALAMIT, CSAK VÁRJAM MEG. CSAK GYÖZZEM KIVÁRNI. HA CSAK MAGÁT HOZNÁ, AKKOR IS JÖHETNE. AZ ANYÁK MINDIG HOZNAK VALAMIT, VAGY KÜLDENEK VALAMIT, VIGYÉL FIAM MÉG EGY KIS RÁNTOTT HÚST, HOSSZÚ LESZ A HÉT, MAJD MEGESZED. MEGESZEM. AZ NEM IS RÁNTOTT HÚS, AZ AZ Ő HÚSA. NA, DE EBBE MOST NE MENJÜNK BELE! HA JÖN, HOZZON LEVEST! AZT BÁRMIKOR MEG TUDNÁM ENNI. SOSEM MONDTA MÉG KI, HOGY SZERETLEK. APÁM MOST LEKEVERNE EGY TASLIT, HOGY MIT BESZÉLEK ILYEN ÉRZELGŐSEN, HA FÉRFI VAGYOK KEMÉNY LEGYEK. Ő SE MONDTA KI SOSEM, HOGY SZERETLEK. MEGÖLELT, MEG MONDTA MÁR, HOGY 'EZ AZ FIAM!', DE ENNYI. SOKÁIG NEM IS HIÁNYZOTT EZ A SZÓ. MERT TUDTAM ÉN, HOGY SZ... MEG MINDEN, DE, ÍGY NEGYVENEGY ÉVESEN MÁR HIÁNYOZNAK A SZAVAK. VANNAK SZAVAK, AMIKET MÉG SOSEM MONDTAM KI ÉLETEMBEN. LÁTTAM EGYSZER EGY FILMBEN, HOGY EGY FÉRFI KIÁLLÍT EGY HEGY TETEJÉRE, AHOVÁ EGY HÉTEN KERESZTÜL ÉLELEM ÉS VÍZ NÉLKÜL MÁSZOTT FEL, HOGY FELVIGYE, AZTÁN OTTHAGYJA AZ ÉLETE HÜLYE RIGOLYÁIT, KÉNYSZERKÉPZETEIT, MEG ILYESMI. AZTÁN, AMIKOR FELÉRT A HEGY TETEJÉRE, OTT VOLT A CSÚCSON, SZÉTNÉZETT, LÁTTA AZT A CSODÁT, FELHŐK KÖZÖTT, MÉLY BARNA ÉS ZÖLD FENYŐFÁK, SZIKÁR SZÜRKE KÖVEK, BÍBORVÖRÖS ÉGBOLT, SZÉTTÁRTA A KARJÁT ÉS CSAK ANNYIT TUDOTT KIÁLTANI, HOGY 'CSESZDMEG'. AZTÁN ELFÁRADT, AZT MONDTA ÉS HAZAMENT. HÁT NEM NAGYON ÉRTETTEM. NEKEM IS VOLTAK ILYEN NAGY TERVEIM, MEG LÁZADTAM ÉS LÁZADNI AKARTAM, AZTÁN A VÉGÉN ELFÁRADTAM A SOK LÁZADÁSBAN, ÉS ÜRESSÉGET ÉREZTEM. ÓRIÁSI ŰRT. BÁR AZ ŰR MAGÁBAN ÓRIÁSI. MINDEGY! DE LEHET, HOGY NEM KIBÁLTAM KI MAGAMBÓL A FESZKÓT. IGEN, AZ JÓ LENNE, ELMENNI A VILÁG VÉGÉRE ÉS KIBÁLNI EGY NAGYOT, HOGY SZAKADJON KI A FÁJDALOM, MEG A FESZÜLTSG. DE MOST MÉG SUTTOGNI SE MEREM: 'CSESZD-MEG'. APÁM TASLIJA KELLENE. MÁR A VERÉS IS HIÁNYZIK. AZ FÁJDALOM, VAGY TESTI KAPCSOLAT? OLYAN FIZIKAI, MINT A SIMOGATÁS, AZ ÉRINTÉS. ASSZEM, MINDIG FÉLTÉM APÁM TASLIJÁTÓL.

NEM MEREK CSÚNYÁN BESZÉLNI. ISTEN ELŐTT NEM LEHET, CSAK SUTTOGVA. AZTÁN, ÖT MIATYÁNK FELOLDOZÁSKÉPP. MEGVESZEM A BŰNEIMET MAGAMNAK. NAGYMAMÁM FIGYEL AZ ÉGBŐL. NEKI AKARTAM MEGFELELNI. FIGYEL AZ ÉGBŐL ÉS SEGÍT. MINDIG LÁT, DE MÁR ÖT ÉVE, HOGY ITTHAGYOTT. VOLT FÉL ÉV, HOGY NEM JUTOTT AZ ESZEMBE, AZTÁN ÓRIÁSI BÜNTUDATOM VOLT MIATTA, MINDEN

NAP KIJÁRTAM A SÍRJÁHOZ A TEMETŐBE, MINDEN NAP VITTEM A SÍRJÁRA VIRÁGOT. AZTÁN EGY ÉJJEL VELE ÁLMODTAM, AZT MONDTA, HOGY NEM AZ SZÁMÍT, HOGY GONDOLOK RÁ, HANEM, HOGY BOLDOG LEGYEK. BENNEM ÉL, ITT VAN BENNEM MOST IS. HA A MELLKASOMRA TESZEM A KEZEM, ÉRZEM IS. SZIA, MAMI! SZIA!

ÉN IS IDEGEN VAGYOK NEKTEK. NEM ÉRDEKEL A SORSOTOK. ÜRES.

MÁR RÉGÓTA VÁROK, NEM JÖN SENKI. ATTÓL FÉLEK, HOGY NINCSENEK BARÁTAIM. NEM TUDOM KELLENEK-E EGYÁLTALÁN BARÁTOK? PEDIG A BARÁT FONTOS, RENGETEG TANULMÁNY IGAZOLJA, HOGY A BARÁTOK AZ ÉLETÜNK RÉSZÉ. CSALÓDTAM BENNÜK. MINDIG AZT GONDOLTAM, HOGY EZ BARÁT, AZ BARÁT, AZTÁN VALAHOGY KIÜRESEDETT AZ EGÉSZ. ÖSSZEJÁTSZOTTAK A HÁTAM MÖGÖTT. KIBESZÉLTEK. ELHAGYTA. KIBÉKÜLTÉM VELÜK, DE ÚJRA CSALÓDTAM. NEHÉZ KÖZEL ENGEDNEM EZEK UTÁN BÁRKIT IS MAGAMHOZ. FÉLEK, HA BELÉM LÁTNÁK, FÉLEK ATTÓL, AKI BELÉM AKAR LÁTNI, FÉLEK, HA HOSSZABBAN RÁMNÉZNEK, FÉLEK, HA FIGYELNEK, HA TELEFONÁLOK, HA VALAKI LEHALLGATJA, HA TELEFONÁLOK, VAGY ELOLVASSA A LEVELEIMET, VAGY MEGKÉRDEZI, HOGY SZERETEM-E AZ ALMÁT, MERT AKKOR MÁR A KÖRTEIMÁDÓK ELLENSÉGEIMMÉ VÁLNAK. NEM SZERETNÉK TARTOZNI SEHOVÁ, DE EL AKAROK HATÁROLÓDNI MINDENTŐL. CSAK MAGAMNAK AKAROK ELSZÁMOLÁSSAL LENNI, CSAK AZ SZÁMÍT, AMIT ÉN GONDOLOK MAGAMRÓL, ÉJSZAKÁNKÉNT EGYEDÜL FEKSZEM LE, MÉG HA VAN IS VELEM VALAKI, S A HALÁL ELŐTT IS, CSAK EGYEDÜL ÁLLOK MAJD. APÁM, AKI MINDIG IS FÉLT A HALÁLTÓL, AZT KÉRTE, HA ELJÖN AZ IDŐ FOGJÁK A KEZÉT. NEKEM NE FOGJÁK A KEZEM, NEM SZERETNÉK SENKIT SE MAGAMMAL RÁNTANI. TUDOM, HOGY VANNAK RÖGESZMÉIM, EZÉRT NEM FOGOM MEG A KAPASZKODÓT A VILLAMOSON, A MOZGÓ LÉPCSŐRE CSAK A JOBB LÁBAMMAL LÉPEK, A FOGKRÉMES TUBUST FELTEKEREM, NEM KINYOMOM, DE EZEKET AZ ÚJ MŰANYAG TUBUSOKAT MÁR NEM LEHET TEKERNI. MINDEN ESTE A BIBLIÁT OLVASOM, DE ELALSZOM RAJTA, HA KERESZTET LÁTOK BÁRHOL, KERESZTET VETEK, MERT ÍGY TANÍTOTTA NAGYAPÁM, S A KEZEMBEN AZ Ő KEZE IS MOZDUL MEGINT. S FÉLEK ESTÉNKÉNT ELALUDNI ÚJRA, HA FELRIADOK, MERT VALAKI MINDIG FIGYEL A SÖTÉTEN, DE A FELESÉGEMNEK ÉS A FIAIMNAK SE MEREM BEVALLANI, VAGY ŐKET SZERETNÉM ÓVNI A GONOSZTÓL, MERT VIGYÁZNOM KELL RÁJUK.

HOL VANNAK MOST ŐK, HA RÁM KELL VIGYÁZNI?

HOL VAN ANYÁM, HOL KÉSIK, LASSAN BESÖTÉTEDEK TELJESEN.

ELMÚLIK EZ A NAP IS. ALUDNI MEGYEK, S ELFELEJTEM AZ EGÉSZET, S HOLNAP ÚJRA INDUL MINDEN UGYANÚGY. MINDIG UGYANÚGY. DE EZ SEMMIT SEM SZÁMÍT. NEM SZÁMÍT SEMMI SEM, MERT, AMIT NEM KŐBE VÉSÜNK, AZ ELPORLAD, LEHET AZ IS. A FIAM ÉS A LÁNYOM MÉG EMLÉKSZIK MAJD RÁM, AZ UNOKÁM IS TALÁN.

AZTÁN NÉMA CSEND. NEM VOLTAM. ANYÁM SE VOLT. TI SE VAGYTOK. NEM VOLTATOK.

KÖNYVEK SE VOLTAK. SE CÉDÉK, SE FÁJLOK, SE MÓRICZ, SE SHAKESPEARE, SE SPIELBERG, SE DON-KANYAR...

ANYÁMAT SE VÁROM MÁR, NEM JÖN MEGINT.

S, INKÁBB TI VAGYTOK A SZÍNÉSZEK, ÉN MEG A NÉZŐ, AKI MA SEM TAPSOL, FÜTYÜLVE LEGYINT, S HAZAMEGY.

ANYÁM JÖN OTT, DE MÁR NEM ÉR IDE, ...SOK DOLGA VAN, CSAK KIÁLT:

'JÓ LEGYÉL. AHOGY A SZÍVED DIKTÁLJA.'

APÁM ILLATA

(novella, JELEN! antológia, Móra Könyvkiadó)

Arra ébredtem, hogy a nevemen szólítanak. Wanheisler tanárnő volt az, aki nem is szólítgatott (apám ébresztett óvodás koromban reggelente úgy, hogy a nevemet mondogatta, nagy türelme volt az ébresztéshez, nekem semmihez sincs türelmem, ezt nem tudtam tőle örökölni, a fenébe) De Wanheisler inkább ordított, és közben a fületem húzta, máskor is húzta már, volt, hogy a fületem tövénél fogta meg a hajamat és azt cibálta, ez bevált módszere volt a fegyelmezésre. Most a nevemet is kiabálta, meg, hogy a héten ez már a második alkalom, hogy elaludtam az órán, és őt egyáltalán nem érdekli, ha az ombucmanhoz is megy feljelentéssel, akár az egész kompániája, sőt ide is hívhatja az egész tanfelügyelőséget, de az ő matematika óráján még senki sem aludt el. Nem hagytam volna ezt annyiban, válaszoltam volna, hogy pedig borzasztó unalmas órákat tart a tanárnő, egy kicsit összekaphatná magát, hogy érdekesebb legyen a matematika, ami pedig amúgy nagyon is érdek, és a szöveges feladatokat például kiváltképp nagyon szeretem, azok olyanok, mintha nyomozni kellene, valami eszement büntényt megoldani, és közben lehet használni a függvénytáblázatot, meg a számológépet, esetleg a tabletet, és közben jegyzetelni kell, rájönni a jó megoldásra, azokat a feladatokat például többet kellene gyakorolni, mert azt például nagyon szeretem, így ellensúlyozhatná, a tanárnő szigorát, meg, hogy az óra feléből semmit nem értünk, mert a tanárnő racsol, de hát így közeledve a nyugdíjhoz már nem biztos, hogy nekem kellene ezt megmondanom, ha még se az igazgató úrnak, se a kollégáknak, azoknak a diákoknak, akiket tanított, vagy a szülőknak se tűnt fel eddig, hogy alig lehet érteni azt, amit mond, de hát biztos lehet valami protekciója, vagy kapcsolata, puncsos valakinél az tuti, abból is látszik, hogy ezek ellenére mégis maradhat, és taníthat ilyen mondhatni, fogyatékossgal. A fogyatékossg szó talán egy kicsit erős szó, ez talán mégsem illik ide, még gondolni sem illik rá, hátmég kimondani, és persze ennek enyhébb kifejezését sem illik odamondani egy tanárnak. Mint ahogy azt sem illik mondani, hogy tanárnő hangosabban legyen szíves, mert suttogni tetszik és itt a hátsó padsorban nem hallunk semmit, mert, ha ezt mondjuk, akkor arra is korholás a válasz, meg, hogy miért nem ülsz előre fiam, vagy, hogy akkor miért nem nyitod ki a füled, nem kellene beszélgetni ott a hátsó sorban, és különben is te zavarod az órát már megint, állandóan kilógsz a sorból, na ide a füzetedet, had lássam leírtál-e mindent, na persze, nézd meg, alig jegyzeteltél, amit leírtál az is rossz, hát hogy fogsz te ebből tanulni, de hát úgyis mindegy, mert te az maradsz, aki voltál és sose leszel jobb egy közepes tanulónál, hadd nézzem a házi feladatodat is, lám az is csak össze van csapva, hozd ki az ellenőrződet, hadd írjam be az elégtelent, aztán ne is halljalak egész órán... Kiesett egy kis idő, azt hiszem, csak néztem maga elé, csak hallgattam és eszembe jutottak fontos dolgok a matekról, mert engem igenis érdek a matek, a körök meg derékszög kérdése épp kezdett izgalmassá válni, csak nem értette, hogy melyik vonal metszi a másik vonalat, hogy ki lehessen számolni a kör kerületét, vagy valami hasonló, és egyszerűen csak segítséget akartam kérni, és most nem is beszélgettem, mert nem is érdek ki mit akar, meg különben is összeveszttem a padtársammal a szünetben, Karesz bunkózott egész nap, úgyhogy nincs is mit mondanom neki, ő kérjen bocsánatot, nehogy már én; csináljon, amit akar, az a csóresz, na, mindegy, nincs mit tenni, most már inkább csöndben maradok.

Minden ilyesmi eszembe jutott, miközben Wanheisler tanárnő kihúzott a tábla felé a fülemtől fogva, görnyedve lépkedtem utána a fájdalomtól, pokolian fájt, és hirtelen azt se tudtam, hol vagyok, pedig közben mégis nagyon éber voltam, lepergett előttem az egész napom, és egyre nagyobb éberségemben azon töprengtem, komolyan gondolkoztam rajta, hogy jobban teszem, ha szólok, védekezek, vagy inkább hallgassak?, úgyse számít, úgyse ér semmit, ha megszólok, ez már úgyis így veszett. Egyik felől a tanárnő kiabálása, a fülhúzás, meg az egész megalázó szitu az osztály előtt, másik felől az osztály röhögése, mintha köztük még soha senki sem aludt volna el, vagy legalábbis nem ásitott volna senki matek órán, hülye bunkó mindegyik. Láttam őket, ott lüktetett a fejemben

a sok nevető arc, akik többsége még tesi órán is fel van mentve, és elalszik az öltözőben, vagy hamisítja a szülei aláírását az ellenőrzőben, amire én sose lennék képes, mert az már csalás, de ez most nem is számít, mert most én vagyok pellengéren, én vagyok a kivégző osztag előtt és hallgathatom a tanárnő rikácsolását, és közben még a fejem is lüktet, nem kívánom senkinek, hogy így ébredjen, ez maga a pokol.

Ekkor Wanheisler tanárnő lőkött rajtam egyet, elengedte a fületem, elvesztettem az egyensúlyomat és leültem a földre. „Csezdme!” - szakad ki belőlem. De ezt a szót nem is igazából a tanárnőre értettem, hanem úgy az egész szituációra, a világegyetemre, az osztály röhögésére, az igazságtalan bánásmódra, arra, aki valaha kitalálta a fülhúzást, mint kínzóeszközt, arra, hogy a jótündér most épp nincs jelen, vagy, ha jelen is van, nem segít, arra, hogy beütöttem a hátsómat, meg, hogy egyáltalán meglöktek, és nekem kell elviselnem ezt az egész szituációt, mert Wanheisler álmosító órákat tart, pedig lehetne egész nap történelem óra, mert ha Rembeczki tanár úr tanít, akkor egy más világban érzem magam, és ott csupa ötösöket kapok, mert tudom az összes király és hadvezér nevét, az évszámokat, a történelmi korszakokat, az összes görög és római isten nevét és Magyarország egész történetét; a fenébe! miért nem lehet a világ szebb, mért kell elviselni ennyi hányattatást?

Az osztály kiabálása egyik pillanatról a másikra megszűnt, amikor kimondtam, hogy „Csezdme!”, érdekes módon a tanárnő is abbahagyta az ordítózást, tehát valamire jó volt ez a szó, bár így utólag meggondolva újabb lavinát indított el, és az egész szituáció összmérlege mégiscsak negatív lett. (Már, ha matek órán vagyunk.) „Húzz ki innen a folyosóra! Óra után megyünk az igazgatóiba!” – ordított rám Wanheisler. Belenyugodva az egész szituba, komótosan felálltam, leporoltam a nadrágom, és mint, aki a kivégzés előtti utolsó útjára indul leszegett fejjel, minden lépésemben több mázsa súly nyomta a lábam, kísértálmam a teremből, becsuktam magam mögött a terem ajtaját és leültem a folyosói padra, csak bámultam magam elé. A folyosón néma csend volt. Kihallatszott az egyik teremből, ahogy a tizenkettedik bé a 'gaudeamus igitur'-t énekli Csókai tanárnővel, bizonyára a ballagásra gyakorolnak. A szomszédos kémia teremből halk nevetés és sikítozás hangjai szűrődtek ki, Peterdi tanár úr épp rézszulfátot kristályosított ki, ami olyan, mintha gyémántokat csinált volna. A mi osztálytermünkben nem jött ki egy nesz sem, az egész osztály némán ült, majd aztán pár perc múlva Wanheisler kiabálását lehetett hallani, „elalszik az órán”, „aztán megüt, meglök és még neki állt feljebb”, majd a kiszűrődő halk morajlásból ítélve a tanárnő folytatta az órát.

Ha folytatni tudta, nem is lehetett annyira megsértődve rám, a lábamban lüktető ólom megakadályozta, hogy visszamenjek és a ki lőkött meg kit témát tisztázza, ez már csak olaj lenne a tűzre. Közben arra sétált Halmosné igazgató helyettes asszony, kezében egy tucat dossziéval, alig látszott ki a rengeteg papír közül, meglátott, ahogy a fejemet a két tenyeremmel támasztom, megállt előttem. „Hát veled meg mi történt, jómadár?” – kérdezte. „Semmi, tanárnő, csak rosszul éreztem magam, kijöttem a friss levegőre!” – válaszoltam halkán. „Hát, látszik is, hogy elég sápadt vagy!” – biccentett a fejével – „Kitartás Palikám!” – mondta biztatóan. „Peti” – néztem fel rá. „Ohh, igen, Peti, bocsanat” – kerekedett ki a tanárnő szeme – „Mindig összekeverlek téged, meg Oláh Palikát, ne haragudj!” – és ezzel tovább sietett. Oláh Palika volt az iskola minden diákja, állandóan a tanárok körül lebzsel és segített nekik a naplót, meg a könyveket, a projektort vagy a írásvetítőt cipelni, a tanárok nagyon szerették; a tanárok általában nagyon szeretik az ilyen stréber diákokat; aztán tizenkettedikes korára belekeveredett valami bandába és füvet árult, itt az iskolában is, még a rendőrök is jártak itt, nyomoztak meg minden, de nem találtak bizonyítékot, pedig tuti, hogy a tanáriban akkoriban eltűnt több ezer forintot is ő vágta zsebre, ezek után az ügyek után senki se szerette nagyon, mindenki inkább kerülte; három éve érettségizett, és tavaly elűtötte egy részeg

sofőr a zebrán, amikor este hazafelé tartott, és én egyáltalán nem hasonlítok rá, neki szőke hosszú haja volt, nekem fekete rövid, ő nyurga srác volt, én inkább sportos alkat vagyok..., de mindegy!

Lassan telt az idő, bámultam a színes téli kabátokat, ahogy ott lógtak a folyosói fogasokon, mint valami turkálóban, nem is értem, hogy merjük itt hagyni a kabátokat, ebben a körülírhatatlan világban már semmit sem lehet magára hagyni, se a tollakat a padon, azokat is ellopják, se a mobilokat, tableteket, oda se nézel már el is tűnik a padról, a zsebedből, mindenki lop mindent. Ezek a kabátok meg itt állnak, még sose hallottam, hogy eltűnt volna valamelyik, pedig a portás Dezső bá észre se venné, ha kísétálnék az összessel sorban, nem lopnám el, csak beledobálnám a kukába egyesével mindet, míg a csengő megszólal, felvenném az egyiket, kísétálnék a kukáig, belehajítanám, vagy odaadnám, annak a hajléktalannak, aki itt fekszik minden reggel az iskola sarkánál egy vacak dobozon, én nem is értem, hogy, hogyan nem fázik meg, és hogy nem hal éhen, minden nap, bár láttam, hogy néha a konyhásnénik száraz kenyeret, meg almát visznek neki, persze könnyen osztogatják, ha nem a sajátjuk..., aztán visszasétálnék egy szál ingben, és újra egy kabát, megint kísétálnék, senki se venné észre, csak a balhé kedvéért, a portás Dezső bá meg úgymint alszik egész nap, hangosabban horkol, szinte most is idehallom, mint a kicsengő. Felesleges, időpazarlás lenne, de azért jó volna látni a többiek arcát, amikor meglátnák, hogy eltűnt az összes kabát, és az ő kabátjukban járkálnának a hajléktalanok az iskola előtt, legalább valami jót is tettünk. Ez az igazi közösségi szolgálat.

Lassan telt az idő, az órára bambultam, figyeltem, ahogy a másodpercmutató lassan kattog, erősen néztem, erősen koncentráltam úgy éreztem, meg tudom állítani az időt, vagy legalábbis lassítani, ha jól koncentráltam, a másodpercmutató megállt, először egy, aztán kettő, aztán három másodpercre is, számoltam: egy, kettő..., három, és csak azután lépett tovább a másodpercmutató, az jutott eszembe, hogy lehet, hogy itt ahol ülök, (szétnéztem, hogy lát-e valaki, tényleg egyedül vagyok-e) itt görbül az idő, pont ezen a helyen van egy igazi lyuk az időben, ahonnan eljuthatnék egy másik dimenzióba, Galambos tanár úr, fizika órán mesélt is erről, hogy vannak az időben, vagy a térben fekete lyukak, vagy olyan görbületek, amelyek fényéveket is átérnek, és egy pillanat alatt eljuthatunk akár száz fényévnnyire lévő bolygókhoz, vagy más idősíkokba, ez akkor, ott azon a fizika órán igen jól hangzott, végre egy olyan információ, amivel akár tudnék is mit kezdeni az életben..., de aztán a következő órán, amikor összeírtam az ezzel kapcsolatos kérdéseimet, hátha Galambos tanár úr meg tudja válaszolni, az öreg nem jött be az órára, valami fiatal csávó helyettesítette, mert Galambos tanár úr szívrohamot kapott, leszázalékolták, nem jött többet az iskolába, állítólag le is bénult egyik oldalára, aztán öngyilkos is akart lenni, de a felesége rátalált a szobában és megmentette az életét, de ezt már csak véletlenül halottam, a tanárok beszéltek az egyik szünetben, kár érte... Ha a szememmel erősen hunyorítok, kinyitom, becsukom, kinyitom, becsukom a másodpercmutatót figyelem és fókuszálok a szememmel, hogy élesebben lássam a mutatót, akkor meg tudom állítani az időt, csak gyakorlás kérdése. Ahogy a mutatókat figyeltem az óra üvegében megláttam saját arcomat visszatükröződni. Visszazökkentem a valóságba.

A folyosó üres volt. Kinyílt az egyik terem ajtaja, kilépett egy diák és végigszaladt a folyosón, elszaladt előttem, a tanári felé. Arab származású fiú, Bachir; szülei húsz évvel ezelőtt költöztek Magyarországra Líbiából, (asszem) amikor az orvosi egyetemen kaptak ösztöndíjat, az anyja bőrgyógyász, az apja sebész, a helyi kórházban dolgoznak. Bachir kilépett a tanáriból, valamit mondott, de nem lehetett hallani, figyeltem, ahogy közeledik, Bachir kezében egy marék kréta, ahogy eléem ért, ösztönösen kivettem a lábam, Bachir megbotlott, egy kréta kiesett a kezéből, éles koppanással ért le a kőre, ahol apró darabokra tört. Bachir megállt egy pillanatra, rám nézett, kicsúszott a számon, hogy „bocs..”, bámult, felidegesített, ahogy nézett, „mi van, bevándorló?” - mondtam pökhendien, de bátortalanul. Bachir szemei tüzet hánytak, mérgesen kiáltott vissza, „magyar vagyok, hülye!”, majd sírva a termébe szaladt. Néztam, ahogy becsapódik az ajtó a Bachir

mögött, kirázott a hideg, libabőrös lettem, bűntudatot éreztem, de azt nem tudtam megfogalmazni, hogy miért, éreztem, hogy nem kellett volna szólnom semmit, had mászkáljon itt előttem a folyosón, tulajdonképpen nem is ismerem, nem tudok róla semmit, egyszer-kétszer találkoztunk már a fociedzésen, nem is beszéltünk soha. De a srácok azt mondják bevándorlók a szülei, meg ő is, meg, hogy mit keresnek ezek itt, gondolom az iskolában, végül is, menjenek haza, ez igaz.

Kicsöngettek. Pár másodperc múlva kitódult egy csomó gyerek a folyosóra, mint a hangyák ellepték a szűk teret, szinte érezni lehetett, ahogy egyik pillanatról a másikra fojtóvá, elhasználódottá válik a levegő, ahogy a sok ember, ezernyi illata összekeveredik, és szinte percek alatt elhasználták az összes oxigént a folyosón. Kilépett a teremből Wanheisler, aki az ezernyi diák között rögtön meglátott, ahogy a terem ajtajával szemben az ablak alatt ültem, odalépett hozzám. „Állj, fel, ha itt vagyok! Utánam!” – legyintett a kezével, és elindult a tanári felé. Komótosan felálltam és mint egy pótkocsi mentem után, aki úgy vágta az utat a folyosón, a diákok között, mint egy szirénázó mentőautó a zsúfolt úton, felülről nézve még akár látni is lehetett, ahogy a tanárnő nyomán a srácok, mint valami fodrozódó hullám arrébb ugranak, ahogy a folyón elhalad egy hatalmas uszályhajó. Wanheisler meg ment előre és hangja a gőzmozdony hangja, sipítozása egyszerre volt hallható felfelé szálló és gomolygó sűrű fekete füst vele a mozdony sípjának vonyítása, ahogy a kereszteződésen előtte áthaladó autósoknak jelez, hogy vigyázz jövök. „Várj itt!” – mutatott rám, megálltam a tanári ajtaja előtt. Berobogott a tanáriba, majd kisvártatva kilépett és kéjes vigyorral intett. „Igazgató úr vár téged!” Bementünk az igazgatói irodába, az ajtó becsukódott mögöttünk, és szinte egyszerre megszűnt a külvilág zaja, mint a egy másik világba csöppentek volna, néma csend honolt a szobán, hallani lehetett az ébenfából faragott ingás óra kattogását, ahogy serceg az igazgató úr tolla, ahogy leírja egymás után ezerszer is a nevét, és közben bal mutatóujját benyálazza minden alkalommal, majd azzal felhajtja a lap szélét, aláír, nyálaz, felhajt, összefog, aláír, nyálaz, felhajt, összefog, aláír, nyálaz, felhajt, összefog, aláír, kész, felnézett a két vendégre. „Üljetek le!” – biccentett. Leültünk. Először Wanheisler tanárnő, aztán én. Elég kényelmetlenül éreztem magam, nem tudtam hova nézek, hova tegyem a lábaim, a kezem, nem mertem Wanheislerre se nézni, se Berényi igazgató úrra. Rossz ez a bizonytalanság, amikor várni kell, amikor nem tudod mi fog történni. Az jutott eszembe, hogy nem is tudom, hogy mi Berényi igazgató úr keresztnéve, pedig ezt tudnom kellene, hiszen már négy éve idejárom, ebbe a gimnáziumba és ezerszer hallottam Berényt beszélni, minden évnnyitón, minden október huszonharmadikán, minden március tizenötödikén, minden ballagáson és évvárón beszélt, és mindig ugyanazzal a mondattal zárta a beszédeket, „Ne feledjétek, kedves diákok, nem mi tanárok, hanem az iskola a ti tanítómesteretek!”, már szinte kívülről tudtuk, és már együtt szavaltuk az igazgatóval minden ünnepség végén... „az iskola a ti tanítómesteretek”, mondtuk dörögve, elröhögve a végét, de nem igazán értettük, hogy mit tanít az iskola, amit a tanárok nem tanítanak, hogy akkor meg minek is a tanár, meg ez az egész órára járás, ha elég lenne, csak az iskolába bejönni és együtt lenni; egyszer meg is kérdeztem egy hittan óra után Péter atyát az Alkony úti plébánia udvarán, hogy „mit jelent az, hogy az iskola a tanítómester, nem a tanár, vagyishogy inkább az iskola a tanítómesterünk, mint inkább a tanárok az iskolában?” Péter atya, a fejét vakarta és azt kérdezte, hogy „hol hallottunk ilyen összevisszaságot?”, és, hogy „nem kellene kiragadni sorokat és részleteket egy beszédből, bizonyára az egész mondandónak volt értelme” meg aztán „nyilván ez egyfajta konklúziója volt a beszédnek, egy igazi tanítás, úgyhogy jobb volna inkább az egész beszédre figyelni, nem csak a végén örülni, hogy vége van, és megjegyezgetni ilyen részleteket”, „nyilván arra gondolt igazgató úr, hogy a közösség ereje olyan erős, hogy legyőz mindent, de természetesen a tanárok, a tanítók is nagyon fontosak”, „Értem...” – mondtam, bólogatva, de valójában nem értettem, inkább olyan alibi válasznak véltem az atya válaszát, de mivel nagyon szerettem, ahogy tanít, és ahogy a pap bánt velünk, így később se firtattam az egészet, inkább úgy könyveltem magamban, hogy van legalább egy mondat, amin el lehet hülyéskedni a haverokkal az ünnepségek végén, amit mindig együtt mormolnak hátul a fiúkkal „...az iskola a ti tanítómesteretek!”, majd röhögtek egyet, addig míg hátra nem szólt Petrika tanárnő, hogy „Csssisss!

Csend legyen már! Nem igaz, hogy nem tudjátok végig állni, ezt a pár órát, nyugodtan, semmi más dolgotok nincs, csak figyelni! Legalább tanuljátok valamit!”

„Hallom, betelt a pohár, Péter!” – nézett rám az igazgató. „Nem is tudom, mit mondjak! Ebben az évben már a második igazgatói beírásod lesz ez!” Megköszörülte a torkát, komótosan ivott két korty vizet. „Mivel tudod magyarázni ezt az agressziót?” Széttárta a karját. „Apádnak azt ígértem, hogy embert faragok belőled, de így el kell válnunk egymástól, ez a nagy múltú intézmény nem tűri az agressziót!”

Apám nevének hallatára felnéztem az igazgatóra, a tarkómon éreztem a tanárnő forró leheletét és tudtam, hogy elégedetten figyeli, szemével végigköveti homlokomon lecsorgó izzadságcsepp útját, végig az arcomon, egészen ahogy a padlóra csöppen, közben az igazgatót figyeltem, az járt a fejemben, hogy hogy meri idehozni az apámat, az apám emlékét, egyáltalán a családomat ez az ember, akinek még a keresztnévét se tudom, akivel soha egy szót se váltottam, akihez semmi közöm, aki meg sem ismer a folyosón, akinek csak egy munkaanyag vagyok, egy statisztikai sorszám, egy rozsdás fogaskerék, akit el kell távolítani a gépezetből, és egyáltalán, pont ő, aki mindig is a közösségről, az iskola erejéről beszél, azt mondja, hogy ennek a nagy múltú intézménynek okoz kárt a létem, nem is neki, meg a tanári karnak, meg az osztálynak, meg a közösségnek, és, hogy az iskola meg a hagyományok nem tűrik itt az agressziót, pedig a múlt félévben is volt egy öngyilkos fiú, aki az osztályfőnöki óra kellős közepén ugrott ki a másodikról, mert televarrták elégtelennel az ellenőrzőjét, és nem merte megmondani a szüleinek; aztán ott volt a tizedikes lány esete, akit a rendőrök vittek el egy órától, mert valami prostituálthálózat tagja volt, még a szülei is tudtak róla, vagy ők is szervezték be, aztán a lány megúszta egy igazgatóival, két év múlva még dicséretet is kapott a közösségi munkájáért; hát akkor engem miért nem illetne meg még egy esély, ki ez az ember, aki nem kíváncsi a véleményemre, nem akarja tudni tőlem, hogy pontosan mi történt, enghem meg se hallgat...

Közelebb jött az igazgató, fölém hajolt „Hogy történt ez az egész eset? Aludtál órán, aztán neked állt följebb? Bántalmaztad Wanheisler tanárnőt, aki a lelkét teszi ki értetek, hogy le tudjátok érettségizni?”

Válaszolni próbáltam, de alig jött ki szó a számon, csak nyeltem a könnyeim, úgy éreztem a szemem befelé könnyezik, csak nyeltem a könnyeimet, majd megszólaltam, dadogva... „Tanárnő lökött el, végül-is...”

A tanárnő felpattant és éles, felháborodott hangon felkiáltott. „Az egész osztály látta, így próbálsz, hazudni, aludtál az órán, meglöktél és azt ordítottad, hogy cseszdmeg!” A tanárnő egyre erősebben kezdte szedni a levegőt, úgy látszott el fog ájulni, arca vörösbe fordult.

„Ülj le, kérlek!” – fordult az igazgató Wanheisler tanárnő felé, és kezével tessékelte is.

„Hát Péter, ezt sosem gondoltam volna!” – csóválta a fejét Berényi. „Jövő héttől kereshetsz, magadnak másik iskolát, bár nem hiszem, hogy az én ajánlásommal, ezzel a két igazgatói megrovással sok esélyed lesz bárhol is. Én nem kerülnék anyád elé a helyedben, szegény asszony! Hagyj, most bennünket magunkra, elmehetsz!” – megfogta vállam, hogy feltessékelyen, majd ki a szobából. Engem ne lökdössön, ne vezetgessen, kirántottam a vállam a kezéből, köszönés nélkül mentem ki a szobából, iszonyatosan dühös voltam, nem hittem e, hogy a felnőttek, a tanárok, az igazgatók nem akarják látni az igazságot, miért kell ellenem összeesküdni? Csak mentem, gyors léptekkel át az üres folyosón, egészen az osztályom fogasaihoz, a többiek már az órán ületek, kihámoztam a sok kabát közül a sajátomat, felvettem, jó szorosan nyaka köré tekertem a sálamat, a kijárat felé siettem. Megtorpantam egy pillanatra, ahogy a kabát és a sál hozzá ért az arcomhoz, megéreztem a ruha erős, de kellemes parfümillatát, apám illatát, aki reggelente, mielőtt munkába ment belépett hozzám a szobába, akkor még ő aludtam, legtöbbször félálomban voltam, vagy, ha már ébredtem, akkor is vártam, és inkább csukva tartottam a szemem és a zajokat figyeltem, hallgattam a folyosón, ahogy ő munkába készül és tudtam, vártam, hogy belépjen és egy csókot adjon a takaró alól kilógó fejemre; volt, amikor meg is simogatta, minden hajnalban így volt, ha

munkába ment, és a takarón keresztül éreztem apám parfümének illatát, ahogyan akkor, ott az iskola folyosóján is éreztem azt az illatot, ahogyan a kabátban, apám egykori kabátjában még benne ragadt, kimoshatatlanul.

Kiléptem az épületből, egyenesen az utcára, a portással se törődtem, pedig az utánam kiáltott valamit, Dezső bá rendes csóka, de most hagyjon békén!, becsapódott mögöttem a hatalmas száz éves tömörfa kapu, arcomba süvített a szél, elszorult a torkom, éreztem apám illatát, és eszembe jutott, hogy aznap reggel, amikor elment, akkor nem is egy, hanem két csókot nyomott a fejemre, és akkor reggel, fel kellett volna kelnem az ágyból és utánaszaladni, megölelni, megmondani neki, hogy mennyire szeretem...

MESÉK

APA MESÉJE / NAGYCSALÁDOSOK MESÉI, 2018.

Apa sose szeretett volna felnőni. Egy nyári reggelen azonban minden megváltozott. Felnőtt. S, amikor felébredt már nem hallotta miről énekelnek a madarak az ablaka alatt. Hallotta, ahogy csicseregnek, dalolnak, csivitelnek, de hogy miről is szól a daluk nem értette.

Azelőtt, ahogy a kerti diófa alatt üldögélt a tavaszi meleg délutánokon hangjukról megismerte a madarakat, ha becsukta a szemét tudta, hogy melyik is énekel és megértette, hogy miről dalolnak. A kék tollú, tarkafarkú madár mindig a szélről mesélt, amelyik felborzolja a tollait, volt egy egész nyár, amikor haragban voltak, a kék tollú madár és a szél, aztán, ahogy eljött az ősz kibékültek, a kék tollú madár rájött, hogy a szél ereje nélkül nem tudna olyan magasra repülni és röpködni a közeli mező fölött, mint ahogy szokott. A szürke tollú, nyurga madár mindig a napról énekel, kérlelte, hogy süssön sokat, cirógassa a feje búbját, ahogy annak idején az édesanyja tette. Az a cirógatás, a forró érintés gyerekkorát idézte, gondolta a madár. A sárga tollú, apró madárka pedig, aki az egész napot fa tetején töltötte állandóan a vén diófa leveleit csipkedte, aztán úgy izgett-mozgott a legfelső, apró ágakon, hogy egyet-egyet le is tört, majd énekelve kért bocsánatot a diófától, aki csak nagyokat sóhajtott erre, mint aki már belenyugodott, hogy ez a pici madár olyan szeleburdi, hogy úgysem tud mit tenni ellene.

Egy júniusi reggelen egy nagy szőrös hernyó mászott fel a nagy diófa vastag törzsén és úgy csiklandozta a nagy fát, hogy az alig bírta ki tüsszentés nélkül, de mivel a fák, csak nagyon ritkán tudnak tüsszenteni, így megpróbálta tekergetni a törzsét, ami úgy ropogott, mintha egy hadsereg járkálna az erdőben a száraz gallyakon, nyújtózott a fa, hátha lepottyán az a szentelen hernyó, de az állatka csak nem tágitott, mászott-mászott felfelé a hatalmas törzsön. Ekkor a fa suddogva, ahogy egy diófától kitelik kérlelte a madarakat, hogy segítsenek neki, de egyik sem hallotta meg a saját dalolásától, de egyszer csak a fa tetején pislogó sárga tollú, apró madárka felröppent, majd le a magasból a fa törzse felé, meglátta a huncut hernyót felfelé mászni a fa törzsén, odarepült, és a csőrével felkapta, majd bekapta és megette a hernyót.

Nyamm-nyamm-csirpp-csiripp! Mondta a sárga tollú madár és visszarepült a fa legtetejére.

Köszönöm! Ropogta, suddogta a fa.

Nincs mit! Csicseregte a sárga tollú madár, majd tovább izgett-mozgott. Ahogy emlékszem, többet soha nem beszéltek, ez volt az egyetlen alkalom.

Amikor apa felnőtt megváltozott minden. Egy nyári reggelen, amikor tizennyolc éves lett, már nem érdekelt a madarak éneke, az sem zavarta, hogy nem tudja, nem érti, miről énekelnek. Talán azt is elfelejtette, hogy valaha megértette őket.

Aztán pár évvel később, amikor apa meglátta anyát a nagy folyó partján, nem tudta levenni róla a szemét ahogy ott ült fehér ruhában és verseket olvasott, ilyen és olyan madarokról, s közben fel-fel kacagott, ahogy egy vidám részhez ért, majd letörölt egy könnycseppet a szeme sarkából, ha szomorú sorokat olvasott. Apa figyelte a lányt, anyát, aki akkor még nem tudta, hogy ő lesz anya, mármint a mi anyukánk, persze apa se tudta, hogy apa lesz majd nemsokára, meg persze azt sem,

hogy pont a mi apukánk..., szóval apa megpillantotta anyát és nem tudta levenni róla a szemét. Aztán mellé ült a parton és arról a könyvről kérdezgette, amit olvasott. Anya elmesélte, hogy madarokról írott versek vannak a kis zöld könyvben, vidámak és szomorúak. Apának ez nagyon tetszett. Eszébe jutott, hogy amikor kis gyerek volt, amikor még nem nőtt fel, tehát, amikor még nem lett felnőtt, akkor ő is sokat figyelte a madarakat. Anyának ez nagyon tetszett és érdeklődni kezdett apa madaras kalandjai felől. Apa sokat gondolkodott, de nem emlékezett pontosan, mit is hallott a madarokról, mit meséltek neki, azokat elfelejtette rég. Anya azt mesélte, hogy ő is sokat figyelte a madarakat a kertjük fái és séta közben a parkban, az erdőben. Volt egy olyan tarka madár, aminek az énekét messziről megismerte, ha hallotta. A feje búbján egy sárga petty is volt, így megismerte, ha látta. Mindig is szerette volna tudni, hogy miről, kinek énekel az a madár, olyan szépen és dallamosan énekelt.

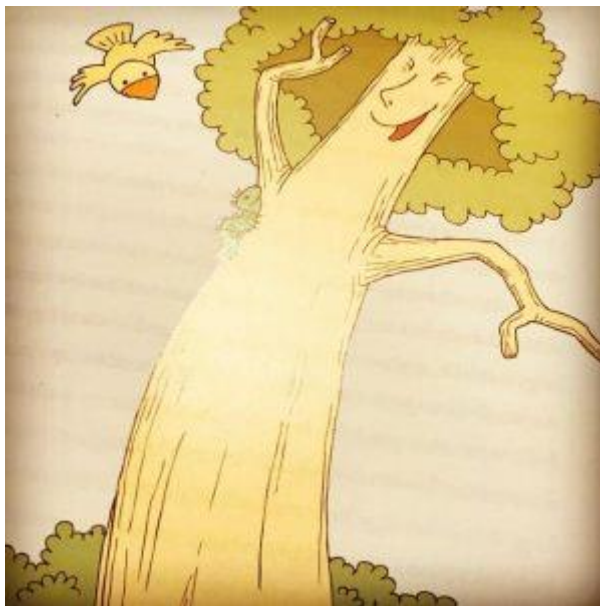
Anya hallott olyan tudósokról, akik megértik a madarak énekét. Azok a versek, amit épp akkor olvasott olyanok voltak, mintha a madarak énekeltek vagy írták volna.

Apának kikerekedett a szeme és akkor az is eszébe jutott, hogy gyerekkorában ő is megértette a madarak énekét, bár ezt soha, senkinek nem merte elmondani. Félt, hogy kinevetik, erre most itt egy lány, aki ugyanúgy szereti a madarakat, vagy legalábbis szeretné megérteni az éneküket.

Azon a délutánon anya beleszeretett apába, apa beleszeretett anyába, legalábbis így csiripelték el nekem a madarak. Ahogy teltek az évek összeházasodtak, majd a gólya hozott egy kislányt, pár év múltán egy kisfiút, majd megint egy kislányt a családba.

Igazán szép család volt, bárki megmondhatja. Ahogy nőttek a gyerekek, azaz mi, már kicsi volt a városi lakás, így anya és apa, meg mi úgy döntöttünk, hogy egy nagyobb házba költözünk, ahol mindenkinek jut egy szoba, bár anyáéknak sajnos, továbbra is egy közös szobán, ágyon kellett osztoznia, de ők sose panaszkodtak. Hogy otthonosabb legyen a falra madarokról készült rajzokat tettek, amit anya készített még egyetemista korában, apa bekeretezte őket és gondosan felszögezte a falra. Amikor valamelyik elmozdult, megállt előtte, gondosan méregette majd egy ügyes mozdulattal megigazította, hogy vízszintes legyen a teteje.

A nagy ház udvarán sokat játszottak a gyerekek, anya és apa kertészkedett, közben anya énekelt, apa pedig füttyörészett, amin mi nagyon jól szórakoztunk. A kert közepén állt egy hatalmas diófa, ami nyáron árnyékot, ősszel sok-sok diót adott, amit nekünk kellett felszednünk, hogy anya diós kalácsot süthessen télen. Anya egy adagot a sütés után rögtön nekünk adott, a másikat pedig a kamra felső polcára tette, hogy másnapra is jusson, illetve arra az esetre is, ha váratlan vendégek állítanának be hozzánk. De apa, ha arra járt egy-egy szeletet levágott belőle, kikukucskált a kamrából és ha anya nem látta nekünk is pisszentett, erre mi odaszaladtunk és egy-egy apró szeletet kaptunk a finom sütiből, titokban. Apa úgy hívta anya diós kalácsát, hogy madárlátta sütemény.

A dió mellett rengeteg falevelet is hullajtott a kerti öreg diófa, amit apa kupacokba gereblyézett, amibe mi sikítva ugrottunk bele, szétugrálva a gondosan megformált kupacokat. Apa a gereblyére támaszkodva figyelt bennünket és csak a fejét csóválta, majd ha elfáradtunk az ugrádozásban vagy meguntuk a játékot zsákokba pakolta a kupacokat.

A következő nyáron alig hajtott ki a fa, az ágai csak néhány levelet hoztak, azt hittük elszárad. *Talán valami betegség támadta meg.* Vélekedett apa.

Az egyik reggelen hangos kopogásra ébredtünk. Mindhárman, szemünket dörzsölve szaladtunk az ablakhoz, ahol már ott állt anya és apa és figyelték, ahogy az öreg diófán egy fekete-fehér tollú, piros csőrű harkály kopogtat. Egész nap kopogott, vizsgálgatta a fát, és bár, nem láttuk minden pillanatát, de jónéhány bogarat és kukacot kikapott a fa törzséből. Aztán a fakopáncs ahogy jött, úgy el is repült. Egy hét múlva új hajtások jelentek meg a fán és a nyár közepére gyönyörű zöldbe borult újra a nagy fa, hűsítő árnyékot adva a meleg nyári napokhoz, bár diót abban az évben nem termett, mégis örültünk, hogy meggyógyult.

Aztán ősszel anya sokat köhögött. Sok időt töltöttünk nagymamánál, azért, hogy anya pihenni tudjon. Nagymama palacsintát és madártejet készített ebédre, csupa olyan dolgot, amit mi nagyon szerettünk, pedig ilyeneket csak hétvégén, vagy ünnepekkor készít. Amíg anya otthon pihent, apa az állatkertbe vitt bennünket, ahol nagyon sokat álltunk meg a tarka és az énekes madarak kalitkájánál. Apa hosszasan figyelte őket, mi pedig apát. Az egyik madár kalitkája előtt mosolyogni is láttuk, meg mint a fütyült volna..., mintha együtt fütyörészett volna a madárral, de egészen halkán, alig észrevehetően.

Aztán az egyik hajnalon egy fehér galamb magával vitte anyát. Felrepültek az égbe, a felhők közé. Nagyon szomorúak voltunk, pedig szerintem anyának jobb volt itt velünk a földön. Igyekeztünk jó gyerekek lenni, alig rosszkodtunk. Ahogy így visszaemlékszem...

Már nagyon hideg volt, de még a tél nem jött. A temető fel volt díszítve tarka virágokkal, sok mécses égett minden síron. Anyának egy nagy fa tövében emeltünk emléket. Fehér márvány, rajta kis virágokkal és fölötte egy hófehér galamb. A galambot apa mindig megsimogatta, ha a sírnál jártunk és hosszasan elmesélte mi történt azóta, hogy nem jártunk ott. Azt mondta anya ott hall mindent, azon a helyen úgy gondoltuk anyával lehetünk. Mi is megsimogattuk a galambot.

Egy év múlva apa játszóházat épített nekünk az udvaron, a nagy fa tövében, abban töltöttük szinte minden időnket. Mindhármunknak megvolt a maga kis sarka, titkos rekesze, ahová az aznap gyűjtött köveket, leveleket, ágakat, csigaházakat, egyéb kincseket gyűjtöttük.

Az egyik délután egy különleges énekre lettünk figyelmesek. Mintha anya énekelt volna, kiszaladtunk a játszóházból, de anyát nem láttuk sehol. Felnéztünk a fára és egy tarka tollú, feje búbján sárga pettyes madár énekelt az egyik ágon. Az énekre apa is kijött a házból. Ott álltunk négyen a fa alatt, mindannyian kitekert nyakkal felfelé néztünk, figyeltük a kis madarat, olyan csodásan énekelt, úgy dalolt, amilyen szépet még sose hallottunk.

Apa megölelt bennünket.

Tudjátok, amikor én olyan kisfiú voltam, mint ti megértettem a madarak énekét, aztán, amikor felnőttem, sajnos már nem értettem mit énekelnek a madarak. Mondta apa. Mindhárman apára néztünk.

Tudod apa, mi értjük, amit a madarak énekelnek, megismerjük a különböző madarak énekét, jókat nevetünk, ahogy vitakoznak egymással, elcsodálkozunk, ha valamilyen szép történetet mesélnek. Mondtam apának.

Miért nem mondtátok eddig még nekem? Kérdezte apa.

Nem mertük. Mondtuk egyszerre. *Féltünk, hogy kinevetsz bennünket. Féltünk, hogy nem hiszed el, amit mondunk. Egyszer, nagyon régen anyának már beszélünk erről, el is meséltük, hogy milyen történetet hallottunk egy sárgarigótól az erdőben, de csak mosolygott rajta, majd azt mondta, olyan buncutok vagytok mint apa.*

Apa megölelt bennünket, majd azt kérdezte. *És..., és most értitek, mit énekel ez a madár?*

Hevesen bólogattunk. Majd könnybe lábadt a szemünk.

Miért sírtok? Kérdezte apa.

Mert anyáról énekel ez a madár. Azt meséli, hogy jó helyen van, sokat gondol ránk és nagyon szeret bennünket. Mondták a lányok.

Ezt mondta ez a madár? Kerekedett ki apa szeme.

Ezt. Vágtuk rá mindhárman.

Aztán lefeküdtünk a fűbe, hanyatt feküdtünk mind a négyen, fogtuk egymás kezét és a fán éneklő madárkát figyeltük, hallgattuk. Minta apa néha füttyöresztett volna neki. Aztán apa azt kérdezte. *Mit mondott?* Mi elmeséltük neki, felváltva, majd egymás szavába vágva, hogy anya azt üzente vigyázzunk

egymásra, szeressük egymást, és esténként a lefekvés előtt legyen mindig fogmosás. Apa hunyorítva rám nézett.

A madár a fogmosásról is énekelt? Kérdezte kételkedően.

Csak egy kicsit. Mondtam nagyon komolyan.

Aztán madárodut és madáretetőt is készítettünk a madárnak, aki időről-időre eljött, mindig ugyanarra az ágra szállt és énekelt-éneket, amíg meg nem unta, aztán mint, aki jól végezte dolgát csicseregve továbbrepült. Mi meg hallgattuk, hallgattuk, aztán az esti lefekvés előtt mi meséltünk apának, felváltva, sorban, hogy mit is hallottunk a madárkától, arról, hogy mit is üzent anya az égből, és, hogy milyen tanácsokkal látott el bennünket.

Apa mosolyogva hallgatta végig a történeteket, majd pusztit nyomott a homlokunkra és jó éjszakát kívánt.

Én sose szerettem volna felnőni, talán a tesóim se. De talán mi egy kicsit hamarabb nőttünk fel, mint ahogy azt apának elárultuk volna. Ám, mi nagyon óvatosan, gondosan, egymás kezét fogva lettünk felnőttek..., és nagyon figyeltünk arra, hogy azt, hogy miről énekelnek a madarak, azt mindig megértsük, sose felejtsünk el a madarak nyelvén beszélni és énekelni. Titokban talán még énekelek, de legalábbis füttyölök is, ha egy madár röpköd mellettem.

(ILLUSZTRÁLTA: SZŰCS ÉDUA)

IGRIC NAGYI

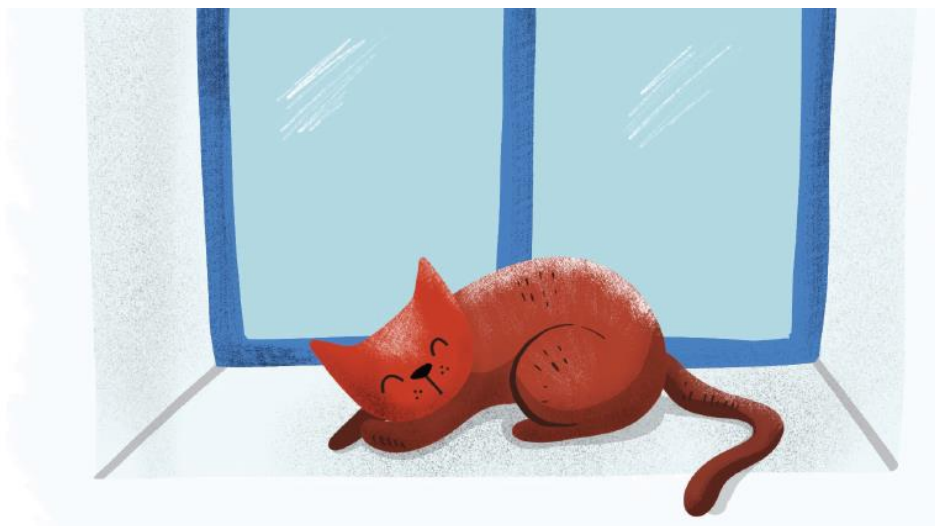
mesekönyv, 2019. részlet

Első fejezet. Igric nagy vendégeket vár

Igric nagy aznap korán kelt. Nagyt nyújtózott, bevetette a dikót, majd kicsoszogott a konyhába. Hűvös nyári reggel volt, begyújtott, vizet tett fel a régi spórra, hogy kávéfőzőt. Megigazította nagypapa sárgás fotóját a kredencen, titokban, mintha meg is megsimogatta volna az arcát. A kedvenc kávéscsészéjét az asztalra tette, cukrot és tejet készített mellé a csuporból, majd a hokedlire ülve várta, hogy a víz felforrjon. Kávé illata lengte be a kis konyhát. Kitöltötte. Megízestette fahéjjal. Mind megitta. Elégedetten csettintett a szájával. „Ez igen jól esett!” - gondolta magában. Mindig olyan forrón hörpintette fel a kávé, hogy az még gőzölgött. De a száját sosem égette meg.

Kinyitotta a konyha ajtaját. Pipacs, nagy vörös cirmos macskája nagyot nyújtózott. Na, ő nem kávéra vágyott. Mancsával belekapaszkodott az ajtófélfába. A karma nyomai igen mélyen ott voltak a zöldre festett ajtókeretben, ezzel a karomélezéssel, magasra nyújtózással jelezte nagyinak, hogy most már elfogadja a reggelit, bánja a kánya! Igric nagy intett neki, hogy bejöhet konyhába. Ekkor a macska, mint aki tudja a dolgát, komótosan befáradt az előszobába, onnan a konyhába tipteggett, kétszer-háromszor körbeudvarolta a gazdit, hozzádörgölözött a lábához, jó hosszú nyávogott hozzá, majd dorombolva leheveredett a kis tálkája mellé az ablak alá. Pont oda, ahová odasüt a hajnali napfény. Így elégedetten, büszke tekintettel figyelte nagyit, és várta, hogy a kolbászt, a sonkát - de csak azokat a finomságokat, de csakis azokat, a legnemesebb falatokat, amit ő megérdemel - a gazdi elkészítse és méltóztasson elé tenni. Így is történt. Ekkor Pipacs méltóztatott felállni és megreggelizni. Nagy közben megcirógatta a cirmos fejét, nyakát, hátát, csak hogy jobban csússzon az étel. Miután Pipacs jóllakott körbesétált a konyhában, elégedetten konstata, hogy Igric nagy szép rendet tett a mai nagy napra. Ezután méltóztatott kifáradni a konyhából, nyújtózott egyet a teraszon, majd felpattant az ablakpárkányra és elszunnyadt. Ahogy minden áldott nap.

Igric nagyi felvette kedvenc kék pipacsos otthonkáját és kiment az udvarra, megetette a kakast, a kilenc tyúkot, a három kacsát és a négy libát. Azok hangos kukorékolással, kotkodálással, hápogással, gágogással köszönték meg a reggelit, ki-ki a saját nyelvén.

Aztán Igric nagyi kalácsot sütött. Ünnepi köttes kalácsot nyolc fonattal. Hiszen nagy nap volt. Vagy már említettem korábban? Különleges nap. A nyári szünet első napja. De azért is, mert Panni és Gysuzi, nagyi két legszebb és leg-leg-kedvencebb unokája érkezik hozzá. Kedvenc, legszebb, leges-legszebb unoka... Hmmmm.... Hát lehet ilyet mondani? Lehet-e az egyik gyerkőc szebb, mint a másik, vagy egyikük kedvencebb, mind közül? Ilyet bizony nem illik mondani! Mit szól a többi unoka, akik bizonyára szintén szépek, okosak és kedvencek? Nagyi csupán viccelődve mondogatta Panninak és Gysuzinak: „Egyikötöket jobban szeretem, mint a másikat! Egyikötök szebb, mint a másik!” De lássuk csak azt a családfát! Mivel csupán ez a két csepp unokája volt, így nemhiába gondolta Igric nagyi ott, reggel, kalácsdagasztás közben, hogy a két legszebb és legszeretettebb lurkója látogatja meg.

Nagyi élesztőt tett egy kis langyos cukros tejbe, felfuttatta. Lisztet kevert össze tojással, vajjal, tejjel, az élesztővel és egy csipet sóval. Megdagasztotta. Vajlingba pottyantotta, ruhával letakarta, a stelázsira tette, megkelesztette. Pár óra múlva deszkára fektette, kinyújtotta, csíkokra vágta, kígyókat tekert belőle, a kígyókat négyesével hipp-hopp összefonta kalácsokká, még kelesztette őket, vajjal, tojással megkenste a tetejüket, majd a jó meleg rengben kisütötte őket.

Panni vajjal és mézzel, Gyuszi szilvalekvárral szerette. Nagyi jól tudta ezt. Hozott a spázból a tavalyi lekvárok közül egy szilvását, egy csupor mézet és finom házi vajat, azt, amit még Regős nénye adott neki a múlt héten. Regős nényének tíz tehene van és pár házzal odébb laknak. A hajnali csöndben még hallani is lehet, ahogy a tíz tehén két szólamban énekel, muzik, mint valami templomi férfikórus. Igazi csuda előadás.

KORONÁRIÁK

mindig ugyanúgy

(novella, Koronáriák sorozat, 6.)

Gyula bácsi felhúzta a redőnyt a hatodik emeleti lakásában, onnan belátta az egész belvárost, tompa morajlással éledt a forgalom hajnalban, elcsoszogott a konyháig, bekapcsolta a rádiót, sajtos pirítóst reggelizett langyos tejjel, hétvégente főtt tojást is főzött, olyankor egyszerre hármat is, egyet reggelire evett, egyet vacsorára, egy maradt vasárnapra; most csak a pirítóst kívánta, sonka nélkül; amikor megette eszébe jutott, hogy paradicsomot is akart enni, de elfejeltette, tanácstalan volt, de aztán a hűtőhöz ment és mégis kivette a paradicsomot, megmosta, felszeletelte, só, borsot szórt rá, visszaült a kis asztalhoz, megette, egymás után rágt el a szeleteket, kell a vitamin is ebben a korban, gondolta, ahogy evés közben a park fáit figyelte, tavasszal már szép zöld a hatalmas park a panelházakkal körülvett udvarból nézve, de még átlátni az ágak között, látni, ahogy Szabó néni átszuszog a parkon, a piacra megy, korábban mint szokott, a nyitásra odaér; látni, ahogy Ferkó a szomszéd lépcsőházból leviszi a szemetet, most ért haza a gyár esti műszakjából, egész nap aludni fog; látni, ahogy Sebestyén hadnagy leviszi a kutyát sétálni, körbenéz, hátha ismerőst lát, körbenéz újra, fel a panelházak ablakaira, hátha valaki figyeli, hátha valakinek elkapja a tekintetét és int, valaki látja akkor, hogy még él, jól van, minden rendben, korán kelt és levitte a kutyát levegőzni, ahogy kel a nap, aztán ebéd után, aztán meg este is;

látni a konyhaablakból, hogy galambok szállnak a szemközti panel tetejére,

az egyik kiálló antennára, ahol dolgukat végezve bepiszkítják Fekete néni erkélyét, az pedig hiába hessegeti őket, újra visszajönnek, pedig már színes szalagokat is kötött az erkély korlátjára a karácsonyi girlandokból, hogy megijessze a madarakat, semmit sem ér; látni, ahogy Szemerei Luca tereget a 7-es lépcsőház kis franciaerkélyén, belátni a nappaliba, minden fal zöldre van festve, lelkes környezetvédő, nem vesz eldobható pelenkát, így fél éves kisfiára minden reggel pelenkát mos, ma már nem mos senki pelenkát, legalábbis alig hallani ilyet, gondolja Gyula bácsi, de tulajdonképpen mindegy is, mindenki azt csinál, amit akar; látni, ahogy Szabó Petike, aki itt nőtt fel a panelek között, aki most már harminc vagy harmincöt éves, a franc tudja, gondolja Gyula bácsi, Petike, most indul a rendőrségre, ahol hadnagy lett, vagy őrmester, jóvágású fiú, de a lányokkal nem volt szerencséje, egyik sem viselte jól a rendőrmunkáját, összevissza időbeosztás, sok ügyelet, egyszer meg is lőtte egy tolvaj a kis csatorna mellett egy légpuskával, jutalmat, hősi oklevelet és egy kézfogást is kapott a főkapitánytól, Petike mindenkinek segít, ha rendőrségre tartozik az ügy..., Gyula bácsinak is messziről köszön, Gyula bácsi akkor szalutál, Petike legyint, aztán együtt nevetnek az egészen, de hamar felnőttél Petike, mondja Gyula bácsi, Péter, Gyula bácsi, Péter, mondja, Petike, de te nekem mindig Petike maradsz, fiam, 'tök' mindegy ki mit gondol...; Gyula bácsi elmosogat, felhangosítja a rádiót, hat órákor híreket mondanak, állva, csendben hallgatja végig, csökkent a koronavírussal fertőzöttek száma, a megyében még van húsz eset, hatan haltak meg tegnap..., felszisszen, mind idős, beteg ember..., felszisszen, visszahalkítja a rádiót, az ablakhoz megy, kinyitja, bejön a város zaja, a szél zúgása, az emberek hangja, betölti a kis konyhát a hang, Gyula bácsi beleszipant, elhúzza a függőnyt,

látni az ablakból, ahogy postás Pityu kitolja a biciklijét a tárolóból,

tiszta zöldben, mint egy manó, megigazítja a sapkáját, felül a biciklire, munkába indul, felnéz az égre, esni fog, a D lépcsőház hatodik emeletén, a kis konyhaablakban meglátja Gyula bácsit, összeakad a tekintetük, Pityu int, Gyula bácsi felemeli a kezét, hozz valami levelet ma, Pityu, gondolja magában, úgy gondolja, mintha kiáltaná Pityunak, az meg vissza, hogy vinnék én, ha jönne..., ezen nevetnének, de nem így történik végül; Gyula bácsi visszahúzza a függönyt, felöltözik, úgy dönt lemegy a kis garázsoltba Ilikéhez, hogy egy kiflit és egy tejfölt vegyen, azt enne vacsorára, most kell megvenni, amíg el nem kapkodják, Ilike majd kihozza neki a kiflit meg a tejfölt bolt elé, mert most be nem mehet a vészhelyzet szabályai miatt, lecsoszog a lépcsőn, két emeletenként megáll, kilép az udvarra, feltámad a szél, erőszakú levegő csapja meg, felhők jönnek, eső lesz, sietni kell, mégis lassan, óvatosan, lépked át a parkon, vigyázni kell, az egyik lába könnyen kifordul, hetvenkilenc éve viszi, ahová kell, Gyula bácsi csoszog, a park közepén megáll, felnéz, biztos sokan látják most, figyelik fentről, hogy még él, jól van, minden rendben, korán kelt és boltba megy, ahogy mindig... körbenéz, hátha valakinek elkapja a tekintetét, egy fejbiccentés még belefér, mielőtt tovább indulna...

CSÜCSKÖK

csücskők

novellák, esszék, stílusgyakorlatok (Csücskők, 2008., Krúdy Könyvkiadó)

(...)

Az idő mögött járt néhány lépéssel. Mindig. Próbálta utolérni a percek, de folyton kicsúsztak a kezéből. Három alkalommal kísérletet is tett az idő megállítására, de sikertelenül. Beiratkozott a megyei könyvtárba is, órákon, napokon át böngészte a régi könyveket, hátha rábukkan a titokra, az idő titkára, hogy megfoghassa, kezében tarthassa, s valaha utolérhesse. Felhozatta a raktárból a legrégebbi tudományos kiadványokat, folyóiratokat, kódexeket, de az idő megállításáról senki sem írt. Három évre felköltözött Budapestre, ott vállalt kézbesítői munkát, hogy eltartsa magát, és közben délutánonként végigjárta a könyvtárakat, levéltárakat, s kutatta az idő titkát, a perc múlásának okát, de nem lelt a megoldásra. Berlinbe, majd Párizsba utazott, ahol tudósokkal, könyvtárosokkal beszélt, ott is az idő megállításának titkát kereste, de segíteni senki nem tudott. Az emberek kinevették, még internetes cikkek is foglalkoztak vele, blogok születtek, azt írták egy őrült, bohém alak járja be Európát, a könyvtárakat vette célba, embereket faggat az idő múlásáról, a perc megállításáról, s szinte őrületbe kergeti mindenkit, erőszakoskodik, tudni akarja a nagy titkot. Aztán hazatért végül a régi családi házba, ahol leült a verandára, nézte a lemenő nap bíborszínű fényét, ahogy lassan pirosra festi az egész eget, s a nap megállt, azt hitte, rosszul látja, de valóban, a nap nem mozdult már percek óta. Megállt hát az idő. Itt van, itthon van, amit keresett. Ráncos, öreg kezére nézett, megtapintotta az arcát, megöregedett.

(...)

Elővett egy darab papírt. Letette maga elé, lesimította, egyik kezével megfogta, a másikkal végigsimította a papíron, mintha gyűrt volna, nem volt az. Aztán még igazított rajta, a lap szélének vízszintesnek kell lennie az asztal aljával. És a távolság! A távolság is fontos, nem lehet messzebb a lap alja az asztal hozzám közelebb eső végétől mint három ujjnyi, de pont úgy kell essen, hogy a jobb kezemet kényelmesen az asztalra téve, úgy, hogy a könyököm épp hogy lelóg az asztalról könnyedén elérjem a lap tetejét a toll hegyével. Igazított még a lapon. Hosszasan nézte. Kezébe vette a tollat, azt, amelyik a legközelebb volt hozzá, ezüst színű, világos kék tintával, bekapcsolta. A laphoz közelítette, de túl hidegnek, ridegnek érezte a tollat, amit most akar leírni, ahhoz ez a toll nem jó. Keresgélgni kezdett a fiókjában, elővett egy barna, fa erezetét mintázó töltőtollat. Régi darab, ezer éve nem írt már vele, de most épp a megfelelő. De ki kell próbálni, hogy milyen a tinta színe, mennyire folyik, nem csöpög-e. Először egy vonást. Először egy vonást, egy kis vonalat írjunk! Megpróbálta, de nem fogott. Kifogyott a tinta, vagy beleszáradt. Szétttekerte a tollat, üres volt a tintapatron. Van itt valahol még egy teli parton, gondolta, s kotorászni kezdett a fiókban. Nem találta, majd a fiók megannyi kacetja között meglelte, megnézte közelebből is, nem jó, fekete tinta volt. A fekete tinta nem illik ehhez a tollhoz, sem azokhoz a gondolatokhoz, amit írni akar. Szétnézett az asztalán, halomban álltak a papírok, könyvek, iratok, cetlik, fecnik, poharak,

kávésészék, másik tollat keresett, valami egyszerű, de jó fogásút, olyat, ami vékony, határozott betűket ír, de mégse túl keskenyet, olyat, amiből nem ömlik a tinta, de azért folyik annyira, hogy gördülékenyen lehessen írni, nincs is annál rosszabb, amikor az ember úgy, ír, hogy közben meg-meg kell állni és ötször, hatszor leírni ugyanazt a szót, ugyanarra a helyre, hátha fog végre a toll, s amikor újra megindul a tinta, akkor meg ömlik a tollból és tönkreteszi az egész írást, az írásképet, meg a szép papírt, és akkor már úgy van vele az író, hogy kezdheti előről az egészet, mert, a firkálás, meg a tinta folyás, a kaparással együtt tönkreteszi a mondanivalót, nem is beszélve arról, hogy az egész helyzet determinálja arra, hogy egészen mást írjon, mint amit előtte szeretett volna, hiszen, már azzal van elfoglalva, hogy milyen a papír, meg a toll, meg az egész összehatása a papíron, milyen a szöveg, a vizualitás, a papír illata, meg rajta a tintáé és hasonló fontos dolgok. Aztán meglátott egy hegyesre faragott, piros színű, 2B-s ceruzát az asztal szélén, érte nyúlt. A lapra rajzolt vele egy karikát, egy kicsit ovális lett, ebből még lehet akármi, gondolta, kör, egy állat feje, egy ember arca, vagy egy szó kezdete, egy jó szó kezdete, akár ó vagy egyszerűen o, akár nagy Ó vagy rövid nagy O, de pöttyöket is rajzolhatok rá és kezdődhetne a szó Ő-vel vagy Ō-vel, vagy egyszerűen legyen az első szó és a betű egyben. Ő. Nem jó, túlságosan banális és kézenfekvő lenne, hány író írja le azt, hogy Ő, s kezd így az írást, nem akarok én másokat másolni, plagizálni, az Ő az túlságosan egyszerű, nem jó lesz ez így, gondolta. S egyébként is ceruzával miféle író ír, na jó voltak olyanok, akik ceruzával jegyzeteltek, meg akár gyorsírással írogattak, s ahhoz pont jó a 2B-s ceruza, nem túl puha, s nem túl kemény, de sokáig lehet vele írni, nem kopik el egyhamar. Letette a ceruzát. A papírt nézte, rajta egy apró vonással, illetve annak a helyével, egy apró véséssel a papíron és ott volt egy szürke kör is. Mást akarok írni, gondolta, s megfordította a papírt, hogy tiszta lappal indulhasson.

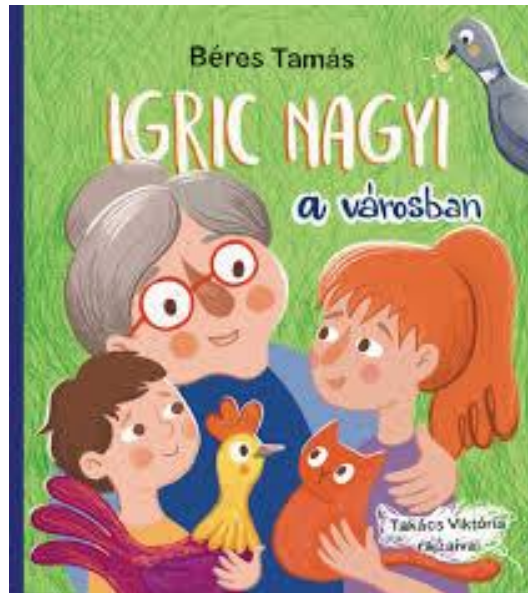
(...)

Aznap egy rövid szöveget kapott csak. Gépelve, tizenkettes betűmérettel, sorkizártan vagy húsz sor, nem túl sok. A címe is elég kurta volt: „Élet”. Milyen rövid cím! vette maga elé a papírt. Már a rövidege gyanús, bizonyára megtévesztő, s tudatosan egyszerű, gyanút keltően. S mi az, hogy az „élet”? Hogy lehet egy ilyen rövid szövegnek ilyen címet adni? Az életről nem lehet húsz sorban véleményt alkotni! – húzta össze a szemöldökét. S, ha például nyomdahiba miatt kimarad a „t” a szó végéről, mindjárt veszélyesebb lesz a szó. „Éle”. S minek van éle? A késnek. A szűrő, vágó eszközöknek. S azzal bárkit felbujthat az író, meg az írás bármilyen szűrő, vágó cselekedetre. Nem volna az jó, kerüljük el ennek a lehetőségét! Áthúzta a címet. Jó lesz ez az írás cím nélkül is! – bólogatott elégedetten, hogy már az első szónál rájött az írás hibájára, megtalálta a rejtett üzenetet, megmentette vele a világot, s betette a lapot a „Cenzúrázott írások” mappába. Mérgesen állt fel az asztaltól. Írónak mennyivel könnyebb lenni, gondolta, semmi felelősség, semmi büntudat. Majd becsapta az irodája ajtaját, s cigizni indult.

(...)

KÖNYVEK, KIADVÁNYOK

Igric nagyí a városban (Igrice Könyvek kiadó, 2024.)

ZÖLDSÉGESKÖNYV

(novellák, MZSK Kiadó, Tiszta szívvel füzetek, 2020, 2021.)

Amikor száрма volt ebédre, valamilyen ünnepi alkalom volt, az első adagot mindig Emil bácsi kapta, friss, puha fehér kenyérrel ült le az asztalhoz, kettétörte a szeletet Terka néni elé tette a még gőzölgő ételt, a sűrű piros lében, amelynek a tetején csillogtak a zsírpöttyök, két megtermett káposztatekercset helyezett el, rá egy evőkanálnyi vágott káposztát, arra pedig egy kis tejfölt locsolt. Emil bácsi így szerette. Emil bácsi nagyot nyelt, közelebb húzta az asztalhoz a széket, a kanálért nyúlt, felszeletelte kis darabokra a káposztahengereket, hogy jobban hűljön és hogy lássa a belsejét, a szépen megfőtt húst, a rizsszemekkel. Terka néni csillogó szemmel nézte, ahogy a férfi enni kezd. „Na, milyen? Meg se dicséred?” – kérdezte Terka néni, és leült az asztalhoz, fejét a tenyerébe ültette és férfit nézte. „Nagyon finom. Nagyon.” – válaszolt teli szájjal a férfi, majd felnézett a tányérból és meglátta, hogy a nő őt nézi, nagy kerek szemével. „Te nem eszel?” – kérdezte a férfi, majd nagyot nyelt. „Nem, én jól laktam az illatával, meg most jól lakom avval, hogy téged nézlek, ahogy eszel” – mosolyodott el az asszony. „Hát csak nézzél!” – mondta a férfi, majd tovább falatozott, és teli szájjal még dünnögve hozzátette: „Pedig nem szóztad el. Hát már nem is vagy szerelmes?” – majd a nőre kacintott, aki belepirult, és válasz helyett odanyújtotta a fűszertartót a férfinak.

ARANYÁSZ ZITA GRAFIKÁIVAL

ZÖLDSÉGESKÖNYV

BÉRES TAMÁS

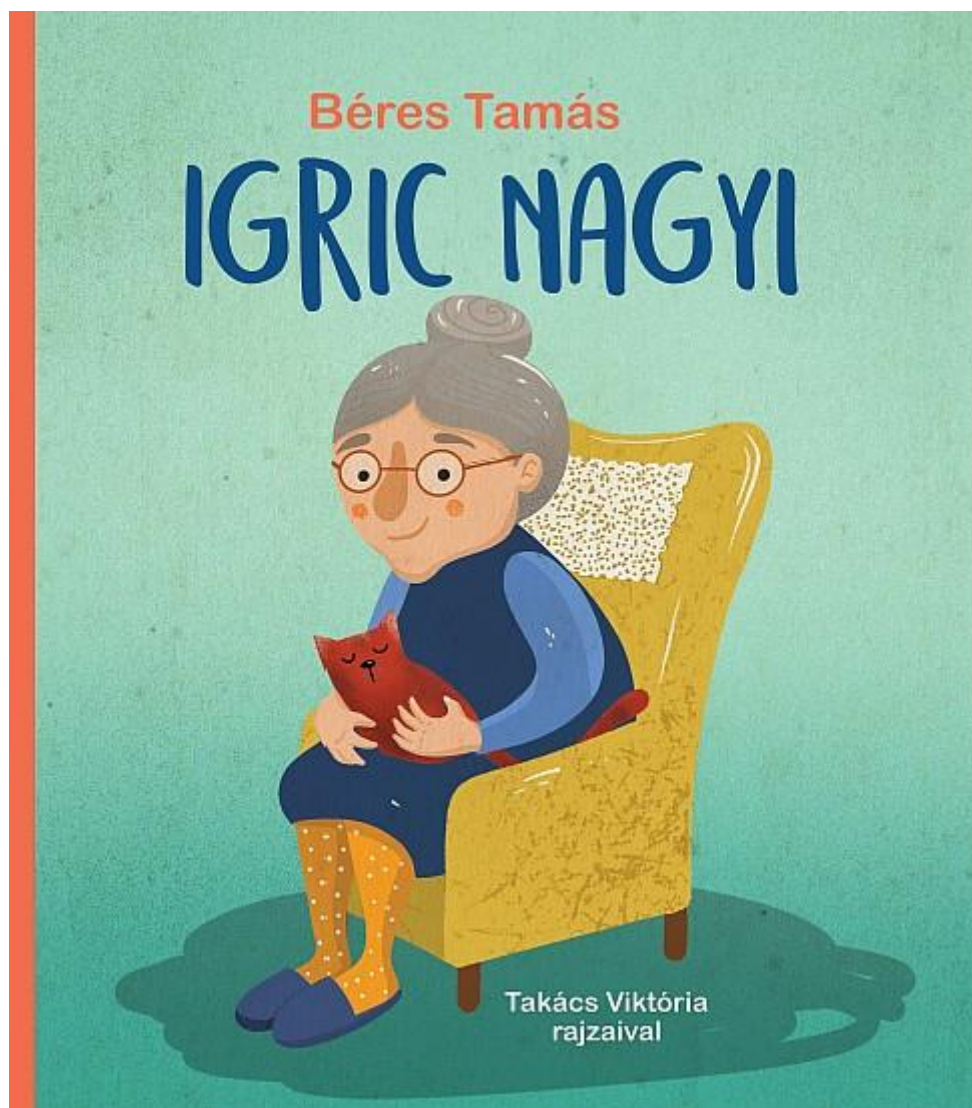
Béres Tamás ZÖLDSÉGESKÖNYV

Aranyász Zita grafikáival

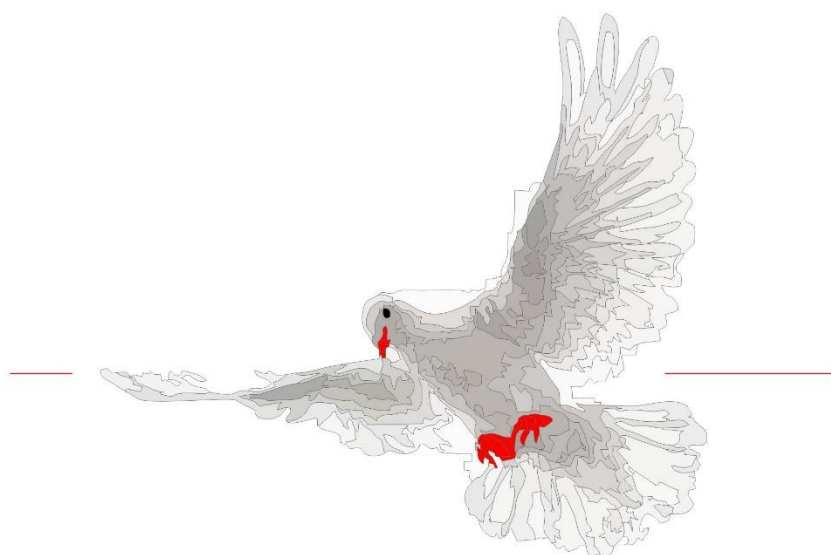
Tiszta szívvel füzetek
Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár

Igric nagy (Almafa Kiadó, Igrice NE KHE, 2019.)

vándorút (novellák, Krúdy Könyvkiadó, 2018.)

Béres Tamás
**Ván
dor
út**

csücskők (Krúdy Könyvkiadó, 2008.)

JELEN! (Móra Könyvkiadó, 2016.)

GRAFIKÁK, ILLUSZTRÁCIÓK

VIDOR IRODALMI NAPLÓ

VIDORNAPLÓ, 7. NAP / 2017. SZEPTEMBER / RÉSZLET...

Jánosom! Aranyom!

Barátom!

18.../augusztus 31.

Lassan kezdem elveszteni abbéli hitemet, hogy összefuthatunk még valaha eme Vidor fesztiválon, pedig itteni jelenlétemet meghosszabbítottam vala, néhány nappal. Érdeklődtem is a szálloda portásától – eme érdeklődésem újabb kétezer forintpengőbe fájt – hogy melyik szobát lakod, így a mellette lévő ki is bérlém' én, de téged azóta se láttalak, pedig úgy vágyom találkozásunkra.

A mai napon közeledve az éjjeltájhoz a városban hömpölygő emberfolyam között nagyon elveszém vala, de egy pillanatra mintha téged láttalak volna, ahogy sörödet kortyolod, de hamar nyomod vesztettem. Ugyanakkor nagy öröömre öszve' futottam Tompa Miskával, akivel te eddig, mint meséli csak levélben váltottál szót, bár levélben nem keveset. Egy félreeső kocsmában szegletében hosszasan váltottunk szót eddigi és közelgő munkánkról, családunkról és persze rólad, sajnálta vala ő is, Miska, hogy nem találkozhaték veled. Bánatunkat szatmári szilvából főtt pálinkanedűbe fojtottuk.

De had' ejtek szót még a délutánról is, amikor is betértem a Művész Stúdióba, A Vörös Postakocsi folyóirat Művészasztalára. A Kováts Judit vezette est ingen sikeres volt, még a csillárról is lógtak a vendégek, mondhatni a programon lógott, aki élt és mozgott a városban. Mesélhetnék még arról, hogy a vendég, Boldizsár Ildikó a meseterápia és a felnőtt mesék nagy hívője, szellemisége, személyiségének ereje, hite ránk is átragadt, szabadulni tőle azóta sem tudok, gondolkodám azon is, hogy ezen túl nem verseket, hanem meséket írok majd, mesés lenne. A Holle anyó című történet Boldizsár Ildikó-féle átíratát jeles, fiatal nyíregyházi színészek (Dézsi (Jószívu Lány és Gonosz Mostohatestvére) Darinka, Kosik (Holle Anyó) Anita, Gulácsi (Mesélő) Tamás és Rák (Rendező) Zoltán, valamint Olajos (Csárli) Gábor gitárművész) keltették életre, nagy derűt csalva a fáradt vándorok orcájára.

A művészekkel töltött vacsora igen elálmosított, így nagy öröömre Tompa Miska felajánlotta, hogy szekérével hazafuvaroz. A pár perces út több órára dagadt, mert Miska részegsége folytán

háromszor mentünk körbe a körúton, de így bele-bele tudtunk hallgatni az Irie Maffia nevű társulat koncertjébe, kimerülésig táncoltatták a közönséget. Mily' könnyelműség!

Miska közben az általam kitalált madárnevekből fejben verset fabrikált és azt a bakra állva, a gyepelt elengedve, fél lábon állva, kezével nagyon kalimpálva, fennhangon szavalta. A lovak is csak a saját fejük után mentek, isteni csoda volt, hogy hazaértünk épségben.

Kedves Aranyom! Nem adom fel, hogy találkozzam veled, itt Nyíregyházán! A viszontlátás hitében bízva öllelek.

Barátod:

Petőfi Sándor

VIDOR NAPLÓ, 2017. ONLINE / AVOROSPOSTAKOCSI.HU / GYORSPOSTA ROVAT / RÉSZLET

ONLINE NAPLÓ, LITERA.HU

VIDORSZERDA, NETNAPLÓ. LITERA.HU (RÉSZLET), 2009.

Délelőtt a belvárosban jártam. Egészen más arca van a főtérnek így a nappali fényben, mint este. A városháza előtt állnak a díszletek, a színpad, s a plakátok mindenfelé azt hirdetik, hogy fesztivál van a városban...

Anzelm és a reggelek

Anzelm gyerekkori jóbarátom azt mondta egy kora őszi hajnalon a reggelekről, miközben az általános iskolába bandukoltunk hátunkon a téglafarmájú iskolatáskával, egyik kezünkben a tornazsákkal, másik kezünkben az uzsonnás zacskóval, hogy ritka alattomos fajták, (mármint a reggelek) egyszer csak körbefonják az embert, pont, amikor a legmélyebb álmában van, éppen tigriseket győz le, mint híres vadász az afrikai szavannán, vagy egy sikeres küldetést teljesít, mint őfelsége titkos ügynöke, vagy éppen kakaóba mártogatja a kedvenc csokis kekszét, szóval akkor, jön és ráveti magát az emberre, behálózza, körbefonja és nem ereszti, addig facsarja, szorítja erősen a torkát, míg fel nem ébred. Amikor ezt így kimondta, megálltunk egy pillanatra, épp félúton voltunk az iskolába menet, egymásra néztünk és bólintottunk, majd mentünk tovább, azonban lépteink már nem voltak olyan könnyedek, inkább ólomsúlyúak lettek, s a korábban húsz percesnek tűnő út is órára dagadt, legalábbis úgy tűnt. Nem szóltunk egymáshoz, nem tudom mi járt a fejében, illetve sejtettem, de lehet, hogy akkor már nem akartam tudni, csak annyit figyeltem magam elé biggyesztett fejjel, hogy mindkét kezét ökölbe szorítva egyre erősebben markolja a tornazsákot, ha egy hadsereg jönne, hogy elvegye, vagy akár egy óriási oroszlán, hogy kikapja a kezéből, mert égető szüksége lenne egy alsós tornazsákjára, hétfő reggel, hát akkor se engedné ki a kezéből és élete árán is megvédené. Aztán az járt a fejemben, hogy engem édesanyám ébreszt reggelente, bár aludni azt tudnék, bizony, nem látom a reggel szörnyét, vagy ahogy hálót dob, s nem érzek facsaró érzést sem.

Anzelm aztán egy reggelen már nem jött, nem találkoztunk a Fenyves utca sarkán, ahol szoktunk, tudtam, hogy készül valamire, afrikai vadász szeretett volna lenni, s mondta azt is, hogy egyszer oda szövik és megküzd az oroszlánokkal. A nagyszülei, akiknél lakott azt mondták Pestre költözött, most már ott jár iskolába. Persze én tudtam, hogy valójában az afrikai szavannán ül néma lesben és várja az oroszlánokat, meg a tigriseket s végül megküzd velük, s azt is tudtam, hogy győzni fog. Titkon azt is reméltem azért, hogy a reggeleket is legyőzi, s minden nap délutánnal indul majd, s rögtön játékkal kezdhethük a napot. Bár azt eddig még nem vettem észre, hogy győzött, mert a reggel minden nap eljött, de, hogy az oroszlánok felett győzedelmeskedett, abban egészen biztos vagyok.

(...)

IRODALMI INTERJÚK

„TUDNI AKARJUK, HOGY KIK IS VAGYUNK MI, AKIK EGYÜVÉ TARTOZUNK...”

Béres Tamás: *A mai Művészasztal című produkcióban újraélhetted a színészek játéka által az Egy dadogás története című könyved és egyben a családod történetét. Volt néhány megható, érzeleműs pillanat. Nekünk, nézőknek is érezhető volt, hogy mélyen megérintett, talán meg is könnyezted az első szerelem vagy az édesanyád alakját felidéző perveket. Hogyan viszonyulsz a dolgok efféle újra és újra átéléséhez?*

Vida Gábor: Mindenféleképpen pozitívan. A könyvet is szívesen átélem újra és újra és szerintem nagyon hitelesen játszották el a színészek a regény egyes részeit. A nézők és én is átélhettük, elképzelhettük, beleélhettük magukat a helyzetekbe.

Te is így képzelted, ahogy megjelent a színpadon?

Valahogy így, de az én képem és az olvasó képe nem mindig ugyanaz. Úgy fogalmaznék, hogy nagyon hasonlított ahhoz, amit leírtam, így nem esett nehezemre azonosulni azzal, amit látok. Megérintett. A regény fontos pillanatait villantották fel: az első szerelem vagy az első kolozsvári sétám, az első egyetemi napjaim meghatározták a későbbi jövőmet, gondolkodásomat. Ezek erősen emocionális pillanatok...

Az írásaidban, ebben a könyvben is Erdély az egyik főszereplő. Ha már az emocionális pillanatokot említetted, mit jelent számodra a szülőfölded, mennyire volt tabu, vagy nehéz erről is írni?

Azt szoktam mondani, ahogy Fekete Vince barátommal és kollégámmal megfogalmaztuk: erdélyi író az, akinek erdélyi kötődése van és ezt vállalja.

(...) / **FORRÁS: AVOROSPOSTAKOCSI.HU, 2019. ÁPRILIS**

KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYÉG

- 2007-TŐL IRODALMI PROGRAMOK, BESZÉLGETÉSEK SZEREZÉSE A VIDOR FESZTIVÁLON
- 2018-TÓL „KAMASZ TERASZ” IRODALMI PROGRAMOK, FOGLALKOZÁSOK TARTÁSA ÁLTALÁNOS- ÉS KÖZÉPISKOLAI DIÁKOK SZÁMÁRA NAGY ZSUKA KÖLTŐVEL KÖZÖSEN A NYÍREGYHÁZI MÓRICZ ZSIGMOND KÖNYVTÁRBAN, HAVONTA
- ONLINE ÉS ISKOLAI IRODALMI ESTEK, RENDHAGYÓ IRODALOMÓRÁK, MŰVÉSZETI ELŐADÁSOK TARTÁSA

DIGITÁLIS MEGJELENÉSEKBŐL

SZON A Szabolcs-Szatmár-Beregi Megyei Hírlap | **TÉMÁK** - 6. évfolyam | **KARCA** HALLGATÓK ÉS ÖRÖK

KÖZLEMÉNYEK NYÍREGYHÁZA NYÍRÉNYEK KÖNYVTÁR MŰVÉSZETEK VÁSÁRCEGNEMÉNY FÉHÉRGYARMAT ESZAKHATÁR

SZÍNHÁZ CSÜSZ ELŐFUTÁS DIGITÁLIS LAP HOROSZKÓP INCAVILÁN TÖRTÉNESEK

NYÍREGYHÁZA 2020. 06. 17. 08:02 **MEGOSZTOM**

Versek, novellák, regények nélkül üresek vagyunk...

Béres Tamás videóüzenetet küldött az idei rendhagyó könyvhétre.

„Oh ne mondjátok azt, hogy a Könyv ma nem kell, / hogy a Könyvnél több az Élet és az Ember / mert a Könyv is Élet, és él, mint az ember - / így él emberben könyv, s a Könyvben az Ember” – Babits Mihály majd’ száz évvel ezelőtt írt, ma is aktuális sorával nyitja az idei rendhagyó ünnepi könyvhétre szánt köszöntőjét Béres Tamás.

A nyíregyházi író a megyei könyvtár felkérésére készített videóüzenetben úgy fogalmaz: könyvek, irodalom nélkül üresek vagyunk, versek, novellák, regények nélkül még üresebbek.

– Olvasni élmény – erre mindig rádőbbendünk, ha egy könyvet a kezünkbe veszünk, ha verset, prózát hallunk, bennük magunkat keressük, a mi történetünket. S ahogy csoda a történet, a mese, úgy csoda a gyermek maga is, s ha a gyermeki csoda találkozik a mese csodájával, az leírhatatlan.

– Amikor a kisfiamat olvasni látom, aztán lelkesen hozza oda a könyvet, hogy elmesélje, milyen vicceset, érdekessé talált, az egy különleges, életről pillanat.

Ezen a szokatlan, digitális ünnepi könyvhéten azt kívánom, hogy a gyermekek, a fiatal olvasók találják meg a csodát a könyvekben, és higgyenek a mesékben egész életükben.

Vers a felnőtté válásról

Pályatársaihoz hasonlóan Béres Tamás is saját művel zárta videóüzenetét. A Vágyfűkősz című verse a gyermeki vágyalőről, a felnőtté válásról szól.

A szerző nem először szólítja meg az ifjú olvasókat, tavaly októberben megjelent, Igric nagy című tanulmányos és sok humorral megírt meséje a generációk közötti köcsökök fontosságára hívja fel a figyelmet, feltárja a helyi közösségekben, valamint családi hagyományokban és értékekben rejlő erőt.

KMF

mindig ugyanúgy

Béres Tamás írása

Gyula bácsi felhúzta a redőnyt a hatodik emeleti lakásában, onnan belátta az egész belvárost, tompa morajlással éledt a forgalom hajnalban, elcsoszogott a konyháig, bekapcsolta a rádiót, sajtós pirítóst reggelizett langyos tejjel, hétfévente főtt tojást is főzött, olyankor egyszerre hámat is, egyet reggelire evett, egyet vacsorára, egy maradt vasárnapra; most csak a pirítóst kívánta, sonka nélkül; amikor megette eszébe jutott, hogy paradicsomot is akart enni, de elfejeltette, tanácstalan volt, de aztán a hűtőhöz ment és mégis kivette a paradicsomot, megmosta, felszeletelte, sőt, borsot szórt rá, visszaült a kis asztalhoz, megette, egymás után rágtá el a szeleteket, kell a vitamin is ebben a korban, gondolta, ahogy evés közben a park fáit figyelte, tavasszal már szép zöld a hatalmas park a panelházakkal körülvett udvartól nézve, de még átlátni az ágak között, látni, ahogy Szabó néni átcoszog a parkon, a piacra megy, korábban mint szokott, a nyitásra odaér; látni, ahogy Ferkó a szomszéd lépcsőházból leviszi a szemetet, most ért haza a gyár esti műszakjából, egész nap aludni fog; látni, ahogy Sebestyén hadnagy leviszi a kutyát sétálni, körbenéz, hátha ismerőst lát, körbenéz újra, fel a panelházak ablakaira, hátha valaki figyel, hátha valakinek elkapja a tekintetét és int, valaki látja akkor, hogy még él, jól van, minden rendben, korán kelt és levitte a kutyát levegőzni, ahogy kel a nap, aztán ebéd után, aztán meg este is;

látni a konyhaablakból, hogy galambok szállnak a szemközti panel tetejére,

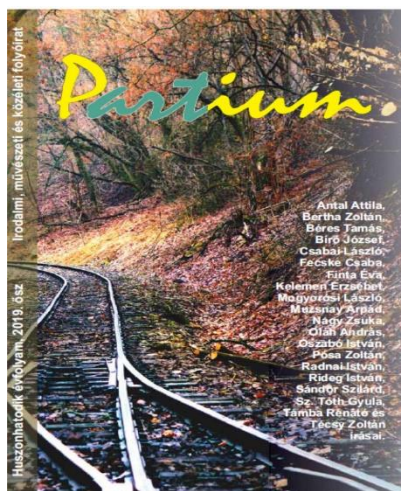
az egyik kiálló antennára, ahol dolgukat végezve bepiszkítják Fekete néni erkélyét, az pedig hiába hessegeti őket, újra visszajönnek, pedig már színes szalagokat is kötött az erkély korlátjára a karácsonyi girlandokból, hogy megjlessze a madarakat, semmit sem ér; látni, ahogy Szemerei Luca tereget a 7-es lépcsőház kis franciaereklényén, belátni a nappaliba, minden fal zöldre van festve, lelkes környezetvédő, nem vesz eldobjható pelenkát, így fél éves kislányra minden reggel pelenkát mos, ma már nem mos senki pelenkát, legalábbis alig hallani ilyet, gondolja Gyula bácsi, de tulajdonképpen mindegy is, mindenki azt csinál, amit akar; látni, ahogy Szabó Petike, aki itt nőtt fel a panelek között, aki most már harminc vagy harminöt éves, a franc tudja, gondolja Gyula bácsi, Petike, most indul a rendőrségre, ahol hadnagy lett, vagy őrmester, jóvágyású fiú, de a lányokkal nem volt szerencséje, egyik sem viselte jól a rendőrmunkáját, összevissza időbeosztás, sok ügyelet, egyszer meg is lőtte egy tolvaj a kis csatorma mellett egy légpuskával, jutalmat, hősi oklevelet és egy kézfogást is kapott a főkapitánytól, Petike mindenkinek segít, ha rendőrségre tartozik az ügy..., Gyula bácsinak is messziről köszön, Gyula bácsi akkor szalutál, Petike legyint, aztán együtt nevetnek az egészen, de hamar felnőttnél Petike, mondja Gyula bácsi, Péter, Gyula bácsi, Péter, mondja, Petike, de te nekem mindig Petike maradsz, fiam, 'tök' mindegy ki mit gondol...; Gyula bácsi elmosogat, felhangosítja a rádiót, hat órákor híreket mondanak, álva, csendben hallgatja végig, csökkent a koronavírussal fertőzöttek száma, a megyében még van húsz eset, hatan haltak meg tegnap..., felszisszen, mind idős, beteg ember..., felszisszen, visszahalkítja a rádiót, az ablakhoz megy, kinyitja, bejön a város zaja, a szél zúgása, az emberek hangja, betölti a kis konyhát a hang, Gyula bácsi beleszipant, elhúzza a függőnyt,

látni az ablakból, ahogy postás Pityu kitolja a biciklijét a tárolóból,

tiszta zöldben, mint egy manó, megigazítja a sapkáját, felül a biciklire, munkába indul, felnéz az égre, esni fog, a D lépcsőház hatodik emeletén, a kis konyhaablakban meglátja Gyula bácsit, összeakad a tekintetük, Pityu int, Gyula bácsi felemeli a kezét, hozz valami levelet ma, Pityu, gondolja magában, úgy gondolja, mintha kiáltaná Pityunak, az meg vissza, hogy vinnék én, ha jönne..., ezen nevetnének, de nem így történik végül; Gyula bácsi visszahúzza a függőnyt, felöltözik, úgy dönt lemegy a kis garázsboltba Ilikéhez, hogy egy kiflit és egy tejszínt vegyen, azt enne vacsorára, most kell megvenni, amíg el nem kapkodják, Ilike majd kihozza neki a kiflit meg a tejszínt bolt elé, mert most be nem mehet a vészhelyzet szabályai miatt, lecsoszog a lépcsőn, két emeletenként megáll, kilép az udvarra, feltámad a szél, erősagú levegő csapja meg, felhők jönnek, eső lesz, sietni kell, mégis lassan, óvatosan, lépked át a parkon, vigyázni kell, az egyik lába könnyen kifordul, hetvenkilenc éve viszi, ahová kell, Gyula bácsi csoszog, a park közepén megáll, felnéz, biztos sokan látják most, figyelik fentről, hogy még él, jól van, minden rendben, korán kelt és boltba megy, ahogy mindig... körbenéz, hátha valakinek elkapja a tekintetét, egy fejbiccentés még belefért, mielőtt tovább indulna...

1956 GRAFIKAI, MŰVÉSZETI FOTÓPÁLYÁZAT, 1. HELYEZÉS, NYÍREGYHÁZA
MÓRICZ ZSIGMOND MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR, KIÁLLÍTÁS

Partium

Irodalmi, művészeti és közéleti folyóirat

XXVIII. évfolyam, 3. szám, 2019. ősz

SZERZŐINK

Antal Attila (Nyíregyháza)	Nagy Sándor (Békéscsaba)
Balogh Ákos Máté (Budapest)	N. Czifrok Ferenc (Muzsola)
Bertha Zoltán (Debrecen)	Oláh András (Mátészalka)
Béres Tamás (Nyíregyháza)	Ószabó István (Debrecen)
Bíró József (Budapest)	Péter Eleonóra (Budapest)
Bodaházi István (Nyíregyháza)	Pécs Zoltán (Budapest)
Csahai László (Nyíregyháza)	Pirnat Antal (*)
Csikó Gyöngyi (Budapest)	Radnai István (Budapest)
Dinók Zoltán (Kecskemét)	Ridég István (Karcag)
Fecske Csaba (Miskolc)	Sándor Szilárd (Jászapálya)
Felhő Szabolcs (Vásárosnamény)	Semjénosi Csaba (Budapest)
Finta Éva (Sárospatak)	Szilágyi József (Budapest)
Jahoda Sándor (Budapest)	Szili István (Pákozd)
Jóna Dávid (Bátortűz)	Szolnoki Zsolt (Miskolc)
Kelmen Erzsébet (Debrecen)	Sz. Tóth Gyula (Budapest)
Markovits Radmila (Kisbajcs)	Támba Renátó (Ózd)
M. Fehérvári Judit (Debrecen)	Tócsy Zoltán (Tiszaladány)
Mogyorósi László (Debrecen)	Tóthárpád Ferenc (Kőszeg)
Molnár József (Vác)	Tóth Olivér (Miskolc)
Muzsai Árpád (Sármány)	
Nagy Zsuzsa (Nyíregyháza)	

Tartalom

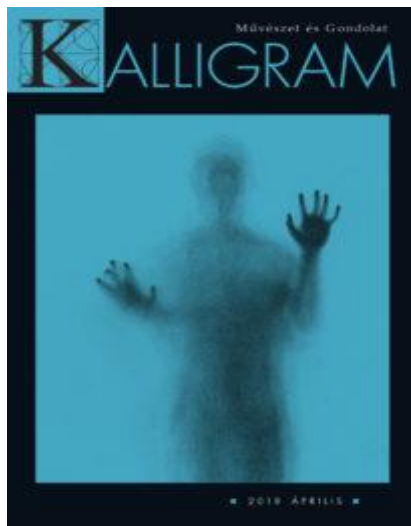
SZÉPIRÁS

Bíró József: Zártvers (vers)	5
Finta Éva: Világ, ideámodva, Szabaslásaink, Sic fata volunt (versek)	6
Béres Tamás: Kötődés (novella)	8
Pósa Zoltán: Megbomlik az ősegenység, Tied az életem, Visszatérés, Siklós, Ellenlegenda, Éj leng alá (versek)	17
Csahai László: A tanonc (novella)	21
Nagy Zsuzsa: Írni én, kamaszok, téli mlék (versek)	29
Csikó Gyöngyi: Vészhelyzet, Álom, Szálak (versek)	32
N. Czifrok Ferenc: Az őrangyalok szeretik a zenét (novella)	33
Ószabó István: [Levegőbökölő diófák] (vers)	36
Mogyorósi László: Alcina, Hattyúk tava VII., Rövid hír (versek) ...	38
Petrozsenyi Nagy Pál: Bukfenc (novella)	40
Tóthárpád Ferenc: Gyorsan iramlék az este, Honnan hová?, Nagypáma és kópáma, Ne félj! (versek)	45
Jóna Dávid: A tánc, Hegymászás az életünk (versek)	47
Dinók Zoltán: Leszokni a kávéról, Dezső nem dolgozik (novellák) 48	
M. Fehérvári Judit: Reklamáció, Huszonhárom (versek)	52
Molnár József: A tévedhetetlen monológia (versek)	55
Radmila Markovits: Lóri – katonaság – háború (novella)	57
Tóth Olivér: Elefántkörömmel, Elek (versek)	60
Radnai István: Sorstévesztés, Megtörtétek ünnepe (versek)	62
Szilágyi József: Az utolsó nomád (novella)	64

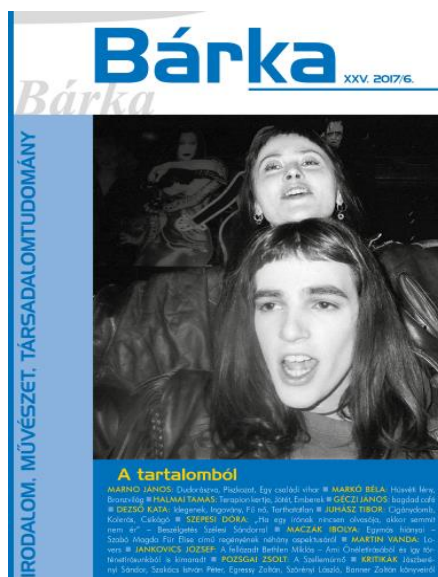
TANULMÁNY

Bertha Zoltán: „Társak a Gondban” (Tamás Áron és Sütő András rokonszemesége)	72
Kelmen Erzsébet: Hídat verni „e világ és túlvilág között”	85
Szolnoki Zsolt: Címlapok tükrében	88
Nagy Sándor: Magyar-cseh-izraeli lakosságcsere fogadtatása Békéscsabán	100

Béres Tamás: Kötődés (novella) Partium folyóirat / 2019. ősz

Béres Tamás: Sedito (novella) Kalligram folyóirat / 2018. április

Béres Tamás: Amnézia (novella) Bárka folyóirat / 2017. 6. szám

ONLINE PORTRÉFILMEK

2023 – interjú, portréfilm (Szavak mögött..., a Kölcsey Televízió riportfilmje, online a [youtube-on](#))

Készítette: Kölcsey Televízió, szerkesztő: Karap Zoltán

Forrás: youtube.com

Hangos könyv, versfelolvasás: Béres Tamás: Egy kedves (vers)

Elmondja Szabó Sipos Barnabás (színművész)

Forrás: youtube.com

Béres Tamás: Hazahoztam (Elmondja: Szabó Sipos Barnabás)

Hangos könyv, versfelolvasás: Béres Tamás: Hazahoztam (vers)

Elmondja Szabó Sipos Barnabás (színművész)

Forrás: youtube.com

Interjú Kőrösi Zoltánnal

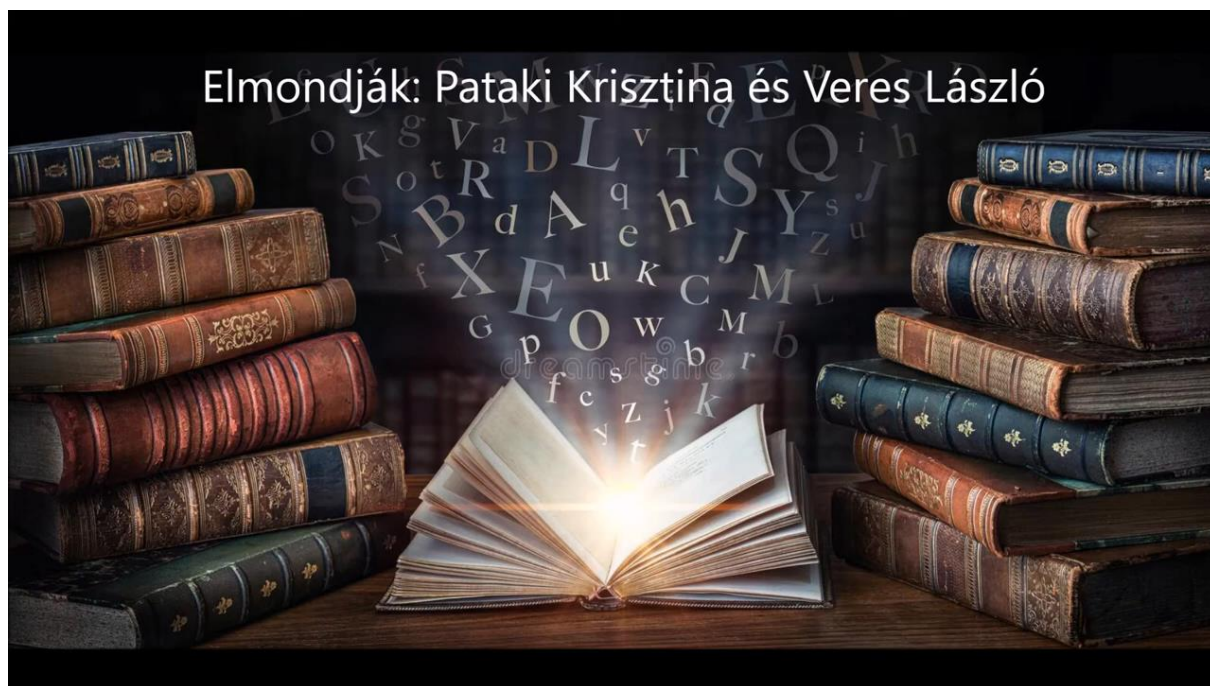

Készült Nyíregyházán,
a Szerelmes évek - Gyávaság
című kötet bemutatóján,
2009 júniusában Nyíregyházán.

Készítette Béres Tamás.
www.berestamas.hu

Interjú (a néhai) Kőrösi Zoltán, íróval, Nyíregyházán (2016, Könyvhét, Nyíregyháza)

Forrás: youtube.com

Adventi mesekalendárium: Béres Tamás - Az elveszett mesekönyv,
Nyíregyháza, Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, Vécsey Károly Tagintézmény felvétele
Forrás: youtube.com

Béres Tamás / vármegyei Prima-díj jelölt, portréfilm / 2023.
Készítette: NC Film, Kölcsey Televízió,
Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége Megyei Szervezet
Forrás: youtube.com